LETNIK XXIII
OKTOBER — NOVEMBER — 1984

smučina ELAN

GLASILO DEL. SKUPNOSTI ELAN TOVARNE ŠPORTNEGA ORODJA BEGUNJE NA GORENJSKEM

Branko Mikulić in France Popit v Elanu

Trinajstega novembra smo imeli v Elanu do zdaj najvišji obisk s strani predstavnikov družbenopolitičnega življenja SFRJ. Obiskali so nas tov. Branko Mikulić, član Predsedstva SFRJ (mi ga poznamo kot predsednika olimpijskega komiteja olimpijskih iger v Sarajevu), tov. France Popit, predsednik predsedstva SRS in tov. Mile Lakić iz kabineta predsedstva SFRJ.

V Elanu so goste sprejeli predsednik Skupščine občine Radovljica tov. Boris Šetina in predstavniki Elana tov. Dolfe Vojsk, Pavel Koder, Vinko Bogataj in Peter Petriček.

Najprej so si gostje ogledali proizvodnjo smuči, čolnov in jadralnih letal, nato so se zadržali na krajšem razgovoru. Glavni direktor jim je najprej predstavil Elan, organizacijo proizvodnje in prodaje, nato pa jih je opozoril na nekatere večje težave, ki zavirajo naše poslovanje:

1. Že dve leti traja postopek pri naših oblasteh o registraciji naše prodajne firme v ZDA, kamor prodamo letno za okrog 3 milj USA $ naših smuči. Ta postopek zavira redno poslovanje ne samo z Ameriko, temveč podobno tudi s Kanado in Švico.

2. Poslovanje z našo proizvodno in prodajno enoto v Brnci na Koroškem — Avstrija, je v okviru maloobmejnega prometa zaradi enostranskih stališč avstrijskih carinskih organov o prelivanju tehnologije v proizvodne kapacitete, močno otežkočeno. Iz tega izhajajo veliki problemi pri plasmanu kooperacijskih izdelkov na tržišča in so tako smuči brez nacionalnega porekla, zato pa zapadejo pri uvozu v razne države v najvišje carinske stopnje.

Carinske stopnje višje oblike sodelovanja med podjetji na avstrijski in naši strani je potrebno podpirati tudi v maloobmejnem prometu in ne to smatrati za črno trgovino.

3. Plasman jadralnih letal na domačem trgu in proizvodni programi v Elanu so otežkočeni. Jadralna letala iz Vršca za primer, se domačim kupcem prodajajo na kredit. Elan pa nima teh ugodnosti in je zato v neenakopravnem položaju na tako zelo poudarjenem »enotnem jugoslovanskem trgu«.

Vršac dobiva ugodnosti nepovratnih kreditov iz fonda za krepitev materialne baze pri Vazduhoplovnem savezu Jugoslavije«, medtem ko Elan mora to zvrst proizvodnje razširjati z lastnimi sredstvi.

4. Nadalje je opozoril na zastarelost proizvodne opreme v Elanu in pri tem zaradi predpisov onemogočeno kreditiranje in nabavo nove, kar lahko v bližnji bodočnosti pomeni za Elan zaostanek za konkurenco v svetu.

5. Velik problem je preskrba s surovinami, predvsem z lesom, saj še nikdar v zgodovini Elana nismo imeli tako malo zalog in so dobavitelji bolj zainteresirani za izvoz, ker dobivajo devize po dogovoru v njihovi grupaciji, poleg tega pa jim družba daje izvozne stimulacije in so deležni še drugih bonitet za lasten izvoz.

S. K.

Sprejem gostov pred upravno stavbo

. . . in v proizvodnji smuči

IZ VSEBINE:

V Elanu o 13. seji CK ZKJ
9-mesečni obračuni
700 jih je prišlo . . .
12 regat — 12 zmag
Rezultati sindikalne ankete
Svetovni pokal 1984—1985
Letni zbor slovenskih novinarjev

VSEM DELOVNIM LJUDEM ČESTITAMO OB DNEVU REPUBLIKE

700 jih je prišlo — . . .

3. XI. 1984 je bil ELAN odprt za širšo javnost

Skupina na ogledu tovarne

Šesto leto zapored smo pod strokovnim vodstvom organizirali ogled proizvodnje športnega orodja, smuči, čolnov in jadralnih letal.

Bila je čemerna, pusta in oblačna jesenska delovna sobota. Čeprav smo širšo javnost za ogled Elana obvestili preko lokalnih radijskih postaj Jesenice in Tržič ter z oglasom v DELU, le nismo pričakovali tolikšnega obiska, že zaradi neprijetnega vremena. Pa smo se zmotili. V dveh urah in pol, se je na ogled zvrstilo 700 ljudi. Le prvo leto jih je bilo več. Med njimi je bilo mnogo mladine, svojci zaposlenih in navdušenci raznih zvrsti športa. Nekateri so se zanimali le za posamezne zvrsti proizvodnje, največ za jadralna letala.

Z obiskom smo lahko več kot zadovoljni. Izpolnili smo naš namen — približati Elan svojim potrošnikom.

K. S.

Obiskovalci pri ogledu proizvodnje smuči

9-mesečni obračuni že kažejo letošnjo podobo gospodarjenja v Elanu

UVOD:

O stanju in rezultatih v slovenskem gospodarstvu v letošnjem letu obstajajo različne ocene — od globalno pesimističnih do takšnih, ki poleg zaskrbljujočih okoliščin vidijo tudi nekatere pozitivne premike. Med pozitivnimi rezultati je vsekakor najpomembnejši porast proizvodnje in povečanje konvertibilnega izvoza.

Cene in visoke obrestne mere, ob nerazbremenjeni proizvodnji postajajo osnovno ekonomsko vprašanje, od katerega je čedalje bolj odvisno ali bo moč uresničiti načrtovani razvoj v letošnjem letu.

Kljub težkim pogojem gospodarjenja, ko je poleg nezadovoljive oskrbljenosti s surovinami in materiali močno prisotna tudi neusklajenost med vhodnimi in izhodnimi cenami, rezultat pa močno obremenjen z visokimi obveznostmi, lahko rečemo, da je dosežen devetmesečni rezultat v naši delovni organizaciji zadovoljiv.

REZULTATI GOSPODARJENJA

Tudi v devetmesečnih rezultatih gospodarjenja je še vedno močno prisotna sezonska narava prodaje ob kontinuirani proizvodnji, tako da v skladu s pričakovanji še vedno ni vzpostavljeno pravilno razmerje med stroški in prihodki.

Ustvarjeni celotni prihodek v višini 3.557.480,000 din je bil 44,7 % ustvarjen s prodajo na domačem in 31,0 % s prodajo na tujem trgu. Letni načrt je s tem dosežen z 68,8 %.

Rast porabljenih sredstev je za 2,6 % hitrejša od rasti celotnega prihodka, na kar pa ima ob količinsko večji proizvodnji največji vpliv porast nabavnih cen surovin in materiala kot strukturno najmočnejšega stroška. Planske nabavne cene surovin in materiala so v poprečju 46,2 % višje od lanskoletnih (TSM — 29,4 %, TŠO — 97,3 %, TPL — 94,7 %, TVZ — 100,1 %), vendar pa v devetih mesecih zlasti pri TOZD Plastika in TOZD Vzdrževanje že opažamo negativne odmike od planskih cen, kar pomeni, da so dejansko dosežene nabavne cene še višje.

Tako so stroški surovin, materiala, energije, vzdrževanja v devetih mesecih rasli tudi hitreje kot planirani.

Dohodek, ki beleži 3,2 % počasnejšo rast od rasti celotnega prihodka, smo upoštevaje zakonske predpise in veljavne prispevne stopnje za financiranje družbenih dejavnosti razporedili:

— 71,7 % za zadovoljevanje skupnih in splošnih družbenih potreb —

— 28,3 % za čisti dohodek.

Strukturno najmočnejša postavka v dohodku še vedno ostajajo obresti, ki pomenijo že 34,9 % ustvarjenega dohodka, kar je skoraj 3 x več od deleža doseženega v letu 1981.

Vzroki za takšno stanje niso le v povečanju splošne obrestne mere, temveč tudi v povečanem obsegu kratkoročnega zadolževanja, ki pa je posledica zlasti treh zelo pomembnih dejstev:

1.) zlasti v letih 1982 in 1983 so bila z lastnimi sredstvi in kratkoročnimi krediti financirana velika investicijska vlaganja, ki jih je zahtevala modernizacija proizvodnje in razširitev prodajne mreže,

2.) ob razpolagalni pravici, ki se iz leta v leto manjša, so za zagotovitev normalnega procesa reprodukcije potrebni dodatni nakupi deviznih sredstev, za katere pa je treba zagotoviti tudi dinarsko pokritje,

3.) pospešen odliv najkvalitetnejših likvidnih sredstev iz gospodarstva v negospodarstvo (ki razpolaga že s 3/5 vseh sredstev) se kljub programu razbremenitvenih ukrepov nadaljuje tudi v letu 1984.

Doseženi čisti dohodek, ki je 81 % večji od lanskoletnega, smo razporedili takole:

— za osebno in skupno porabo 84,2 %, lani 89,7 %

— za poslovni sklad 2,6 %, lani 1,8 %

— za rezervni sklad 13,2 %, lani 8,5 %.

Največje povečanje v čistem dohodku beležita poslovni in rezervni sklad, ki skupaj s pospešeno amortizacijo predstavljata 311 mio akumulacije na ravni delovne organizacije, kar pomeni nominalno 94, 9 % več sredstev k za razširitev materialne osnove dela kot lani, realno pa seveda dosti manj.

Devetmesečni rezultati, doseženi po temeljnih organizacijah pa so naslednji:

Proizvodne temeljne organizacije (Smuči, Športna orodja, Plastika) in Trgovina

Razmeroma velik porast celotnega prihodka v proizvodnih temeljnih organizacijah ni le posledica dviga cen in tečajev tujih valut (ki so se letos v povprečju povečali za 27,2 %, in v celotnem obdobju september 83 — september 84 za 52,5 %), temveč tudi večje količinske prodaje.

Največji porst celotnega prihodka beleži TOZD Plastika — 116,0 %, kjer se je močno povečal fizični obseg prodaje tako letal, čolnov, kot tudi streh za VW. Sledijo pa ji:

— TOZD Trgovina s 95,4 % povečanjem celotnega prihodka, kjer se je vrednostno in količinsko povečal obseg prometa tako v veleprodaji kot v maloprodajnih enotah,

— TOZD Smuči s 65,0 % povečanjem celotnega prihodka, kjer se je količinsko povečala prodaja tako doma kot v tujini,

— TOZD Športna orodja z 20,4 % porastom celotnega prihodka, kjer je fizični obseg prodaje večji pri telovadnem orodju in lestvah, manjši pa pri izdelkih za zimski šport in zaščitnih pasovih.

Zaradi neusklajenosti med nabavnimi (NSM) cenami surovin in doseženimi prodajnimi cenami, proizvodne temeljne organizacije dosegajo nižje stopnje pokrivanja NMS cen kot lani in sicer je v TSM stopnja pokritja 8 % nižja kot lani, v TŠO 20,2 % in v TPL kar 29,4 % nižja od lanskoletne.

Največji porast dohodka v tričetrtletnem obdobju beležita TOZD Trgovina — 125,4 % in TOZD Plastika — 116,0 %, kjer močno izstopata amortizacija

zaradi novih investicij in plačane obresti.

V delitvi dohodka in čistega dohodka se je v skladu z resolucijsko politiko pri vseh temeljnih organizacijah razen v TO Trgovina povečal delež akumulacije v dohodku in sicer znaša:

— TSM	18,0 %	lani 15,9 %
— TŠO	23,7 %	lani 13,9 %
— TPL	27,9 %	lani 18,5 %
— TTR	17,0 %	lani 20,7 %

Storitvene temeljne organizacije (Inštitut, Vzdrževanje in DSSS)

Rast cen je glavni vzrok, da tudi storitvene temeljne organizacije na področju stroškov niso uspele slediti planskim ciljem. Ob upoštevanju (ocenjene) najmanj 60 % stopnje letošnje inflacije, je razumljivo, da je planirana rast stroškov.

— 38,1 v TO Inštitut
— 62,2 % v TO Vzdrževanje
— 36,8 % v DSSS

v primerjavi z lanskim letom presežena.

Porabljena sredstva so z najhitrejšim tempom (130,4 %) naraščala v TO Vzdrževanje, predvsem zaradi povečanih nabavnih cen surovin, materiala in energije, pa tudi TO Inštitut in DSSS beležita preko 80 % rast stroškov.

Zato je razumljivo, da proizvodne temeljne organizacije za storitve razvoja, storitve tekočega in investicijskega vzdrževanja in storitve DSSS iz svojega celotnega prihodka namenjajo več sredstev, kot so predvidevale.

IZVAJANJE DRUŽBENIH DOGOVOROV IN SPORAZUMOV O UPORABI SREDSTEV

Osebni dohodki

Tudi za devet mesecev leta 1984 ugotavljamo, da na ravni DO nismo kršitelji »Dogovora o uresničevanju družbene usmeritve za razporejanje dohodka«, saj kljub 68,6 % porastu bruto mase za OD, sredstva za reprodukcijo 25,7 % prehitevajo rast dohodka ob istočasnem povečanju deleža akumulacije v dohodku.

Ker smo vse obveznosti do domačih in tujih upnikov pravočasno poravnali, nas tudi niso prizadele zakonsko določene omejitve pri izplačilu osebnih dohodkov zaradi nespoštovanja finančne discipline.

Po temeljnih organizacijah so bili izplačani naslednji poprečni mesečni osebni dohodki na zaposlenega (neto):

— TOZD Smuči	22.679 din	I	145,2
— TOZD Športna orodja	25.571 din	I	145,1
— TOZD Plastika	25.873 din	I	137,5
— TOZD Trgovina	24.287 din	I	146,6
— TOZD Inštitut	29.227 din	I	143,5
— TOZD Vzdrževanje	24.681 din	I	144,0
— DSSS	27.152 din	I	149,4
DO	24.610 din	I	144,3

TSM	261,5 %
TŠO	161,7 %
TPL	99,0 %.

FINANČNO STANJE

Da smo lahko dosledno spoštovali finančno disciplino, smo se tudi v zadnjem tromesečju posluževali kratkoročnih kreditov pri poslovnih bankah in drugih organizacijah združenega dela.

Likvidnostno dinarsko situacijo smi si nekoliko olajšali z julijsko konverzijo 87 mio din kratkoročnih kreditov v dolgoročne, s podaljšanim rokom odplačila 20 let.

Za vzpostavljanje deviznega ravnovesja pa smo se posluževali nakupa deviz pri bankah.

Plačilna bilanca za devet mesecev letošnjega leta je pozitivna, uvoz je 175,8 % pokrit s konvertibilnim izvozom, kar je 22 % nad planirano stopnjo pokritja.

Po temeljnih organizacijah je pokritje naslednje:

ZAKLJUČEK:

Tretji kvartal leta 1984 smo ob upoštevanju veljavne zakonodaje glede ugotavljanja in razporejanja celotnega prihodka, dohodka in čistega dohodka, ter vrednotenja zalog, zaključili s pozitivnim rezultatom.

Kot smo že uvodoma omenili, pravilno razmerje med prihodki in stroški še vedno ni vzpostavljeno, zato pri ugotavljanju dohodka nismo mogli uporabiti internega pravila vrednotenja zalog samo po NMS.

Vzroki za takšno stanje niso samo objektivne narave, pred nami so še trije meseci in marsikaj bo še moč storiti, če bo dovolj vztrajnosti za krepitev začetnih pozitivnih gibanj v sistemu gospodarjenja in v celotnem obnašanju v družbi nasploh. P. K.

Naš sobesednik Marjan Dolžan na svojem delovnem mestu pri končni kontroli smuči

10 let službe kakovosti

Letos mineva 10 let od formiranja samostojne Službe kakovosti. Po skoraj dveletnih temeljitih pripravah se je 1974. leta tedanja tehnična kontrola oddvojila od tehničnega sektorja in se preimenovala v Službo kakovosti, ki glede na svoj nevtralni status ni podrejena niti proizvodnim, niti prodajnim enotam.

Centralna služba kakovosti na ravni DO je tako postala izključni nosilec informacijskega sistema za kakovost, nosilec sistema ocenjevanja kakovosti, določeno vlogo ima pri ocenjevanju reklamacij izdelkov, spremlja stroške kakovosti in raziskuje kvaliteto konkurence pri določenih izdelkih.

»Kvaliteta izdelka je danes eden odločilnih faktorjev pri prodaji, zato se zavedamo velike odgovornosti pri delu, ki ga kot kontrolorji opravljamo,« predstavlja svoje delo Marjan Dolžan, kvalificirani mizar, ki je zvest Elanu že 29 let.

»Kontrolorja pri končni kontroli v enem »šihtu« pregledata blizu 450 parov smuči in vsakič se je treba odločiti, v kateri kakovostni razred smučko razvrstiti. Pri precej enoličnem delu moraš biti maksimalno zbran, saj je od vestnega oz., manj vestnega dela kontrolorja odvisno, kako bodo potencialni kupci širom po svetu ocenjevali Elan,« pravi naš sogovornik, doma iz Begunj, ki že vse od 1959. leta opravlja delo kontrolorja, v tej funkciji pa je delal že prav na vseh fazah proizvodnje alpskih smuči. Za osvežitev spomina ne bo odveč, faze kontrole smuči podrobneje predstaviti: 1) vzorčna kontrola materialov, vključno z laboratorijsko kontrolo, 2) vzorčna kontrola priprave materiala in lepljenje smuči, 3) 100 % medfazna kontrola smuči, 4) 100 % kontrola končnega lakiranja smuči, 5) 100 % končna kontrola smuči.

»Zagotavljanje kvalitete se začne že pri preizkusu vzorcev in pogovorih z dobavitelji. Laboratorijsko kontrolo opravlja mehanski in kemijski laboratorij našega Inštituta. Kontrolor v oddelku polizdelka plastičnih smuči in v strojni delavnici skrbi, razen za kontrolo dimenzij elementov, ki se pripravljajo za lepljenje tekaških in alplskih smuči, tudi za pravilen postopek lepljenja smuči. Od njega je odvisna pravilna nastavitev stiskalnice, tako da bo smučka imela ustrezne funkcionalne karakteristike kot so: mostičenje, trdota, višina konice. V naslednji fazi dela v nadaljnji obdelavi alpskih smuči skrbe, da so smuči pravilno obrušene, da ni špranj po stranskih površinah. V lakirnici kontrolor bdi predvsem nad pravilnim potiskanjem, medtem ko v končni obdelavi smuči pazi, da se smuči pravilno zapirajo, da niso vegaste, da ni odrgnjen lak, . . . skupaj mora biti pozoren na preko 40 možnih napak, ki se lahko pojavljajo na smučeh. Če ugotovljena napaka ni popravljiva, se razvrsti v slabšo kvaliteto, v I. B. ali v II. kvaliteto, kar pomeni, da je vrednost smučke po veljavnih kriterijih za 8 oz. 15 % manjša.«

Dejavnost Službe kakovosti, ki zaposluje skupaj 28 ljudi, od tega v neposredni kontroli kvalitete 23 ljudi, sega tudi na področje proizvodnega programa TOZD Športno orodje in TOZD Plastika ter vhodne kontrole vseh materialov.

(Nadaljevanje na 4. strani)

V Elanu o 13. seji CK ZKJ

Kritične pripombe terjajo akcijo

V prizadevanjih za kakovostnejše samoupravne družbenoekonomske odnose, je v široki oktobrski akciji razprav o predlogu 13. seje CK ZKJ sodelovala tudi Stalna akcijska konferenca Elan in pripravila razširjeno sejo. V dveurnem pogovoru na temo: »Analiza (ne)delovanja delegatskega sistema in vloge komunistov v njem« so med drugimi sodelovali predsedniki delavskih svetov DO in TOZD/DSSS, vodje delegacij Elana za ZZD ter vodje delegacij Elana za skupščine SIS občine Radovljica, člani Stalne akcijske konference ZK Elan, predstavniki sindikata, člani kolegija ter predstavnika Skupščine občine Radovljica.

V nadaljevanju objavljamo besedo diskutantov v zaporedju poteka pogovora.

Tov. Goričnik, OK ZKS Radovljica: »Sam pogovor, zaradi katerega smo se zbrali, naj bi tekel v naslednjih smereh:

— problemi v delegatski bazi

— problemi pri delu delegacij

— problemi pri delu zborov in delegatskih teles občine

— delo republiške in zvezne skupščine.

Evidentno je, da pri delu raznih delegatskih teles ni pravega pretoka informacij, v osnovnih okoljih niso seznanjeni z delom svojih delegatov, delegati se ne sestajajo s tistimi, katerih interese naj bi zastopali — lahko rečemo, da z odsotnostjo pretoka informacij ni tistega življenjskega soka, nujno potrebnega za delovanje delegatskega sistema. Zato ni čudno, če zbori združenega dela delajo slabo, če je nastop delegatov le formalen in če ne prenašajo interesov svojih okolij, kar z drugimi besedami pomeni odtujenost odločanja.«

Tov. Sitar, predsednik SAK Elan: »Samoupravljanje je v krizi, ljudje nimajo občutka, da je njihov glas upoštevan pri sprejemanju odločitev, zato ni pravega interesa za družbeno politično delo.«

Tov. Knafelj, organizator samoupravljanja in informiranja: »Od skupno 1160 zaposlenih Elanovcev je v delo različnih samoupravnih teles vključenih 395 oz. 34 % zaposlenih: 47 v delegacijah ZZD, 100 v delegacijah SIS, v različnih samoupravnih telesih v DO 248 zaposlenih. Pri takšni množici so seveda organizacijske težave zaradi nesklepčnosti, zlasti v SIS, drugje pa je situacija nekoliko boljša. Že če pogledamo v osnovne samoupravne celice, delovne skupine, vidimo, da je delo vsebinsko revno, saj razprav na obravnavana vprašanja praktično ni. Gre le za formalno potrjevanje vprašanj, ki so na dnevnem redu. Ljudje čutijo, da so njihove samoupravne pravice precej omejene, ko se marsikaj rešuje po administrativni poti — z odloki, zakoni, ne upoštevaje pripombe, prispele po samoupravni poti. Zato pri zaposlenih ni prave volje za delo v samoupravnih organih. Ukrepi »od zgoraj« ne dajo pravega učinka, samoupravljanju bi morali dati večjo materialno osnovo.

Po pripombah naših delegatov so gradiva za seje preobsežna in preveč strokovno napisana, skratka pretežka za delegate. Problemi so tudi v manjših TOZD, kjer enostavno zmanjka ljudi za vsa samoupravna telesa, ki naj bi morala delovati po vseh predpisih. V TOZD Trgovina samoupravno življenje hromi dislociranost naših prodajnih enot. Problemi so tudi pri sestavi delegacij SIS: upoštevaje predpise ima npr. TOZD Smuči glede na število zaposlenih 4 skupne delegacije, medtem ko imajo vsi ostali 1 združeno delegacijo, ki naj izraža raznotere probleme in interese preširoke baze. V bodoče, predlagam, naj se išče boljše sistemske rešitve sestava delegacij.«

Tov. Vrečko, vodja proizvodnje smuči: »Posameznika, bolje povedano redkim posameznikom naprtimo ogromno funkcij, zato njegovo delo pri najboljši volji ne more biti kvalitetno. Premalo je ljudi, ki so pripravljeni delovati v raznih samoupravnih organih in ki so sposobni tvornega sodelovanja. Pri taki širini samoupravne organiziranosti nujno trpi kvaliteta dela.«

Tov. Sitar: »Postavljanje delegatov samo zato, ker naj bi tako moralo biti nima več pravega smisla. Ljudi »posiljujemo« s funkcijami, čeprav za to nimajo niti prave volje, niti sposobnosti za kreativno delo. Bolj smiselno bi bilo vključevanje ljudi po njihovih interesih v različne sam. organe. Da bo informiranje v DO boljše, naj bi po rednem delovnem času po samostojnih temah, kar koga zanima, organizirali t. i. tematske sestanke, kjer bi si lahko razjasnili marsikaj o življenju DO.«

Tov. Butorac, podpredsednik ZZD občine Radovljica: »Malodušje in nedelo je danes že precej razširjeno, precej zaradi tega, ker ni pravega pogovora. Prav po tej poti pa bi morali skupaj z delavci v neposredni proizvodnji dobiti mnenja in predloge kaj storiti. Nedelo delegatov je evidentno, vendar zakaj? Ne bi smeli vse krivde zvaliti na ubogega delegata, ki mu dostikrat porinemo funkcijo v roke, ne da bi ga poprej vprašali, če ga to zanima. Nedelo delegatov je le posledica, iskati moramo vzroke za nastalo stanje — zakaj ni pripravljenosti za družbenopolitično delo. Odkriti moramo center moči za odločanje pri ključnih vprašanjih. Jasno je, da to ni v skupščini SIS ali v zboru ZZD, vse prevečkrat so nam odločitve vsiljene, pri tem smo nemočni in tako postajamo nezainteresirani.«

Tov. Potočnik Zalka, delegatka SIS za zdravstvo: »Kot članica delegacije SIS za zdravstvo naj povem, da se nenehno ubadamo z nesklepčnostjo, ko se sestanemo.«

Tov. Butorac: »Peščica, ki je pripravljena sodelovati (morda jutri ne več) se vse bolj utaplja v splošni nezainteresiranosti.«

Tov. Bulovec, predsednik OO sindikata v TOZD Inštitut: »Menim, da so več kot polovici delegatom funkcije vsiljene. Kot predsednik OO ZS v TOZD naj povem, da imamo vsakič probleme pri evidentiranju kandidatov za različne samoupravne funkcije. Vse težje je dobiti pristanek ljudi, če pa ga že dobimo, gre le za formalno članstvo.

Danes, ko nas padec življenjskega standarda vse bolj tolče po žepu, delavec svoj prosti čas izkorišča za dodatno delo, da se vsaj za silo pretolče iz finančnih zagat. Kje bo po napornem delu v tovarni in morda še kakem dodatnem delu še našel interes, da trati čas v raznih samoupravnih organih, ko ima ob tem še skeptične poglede na odločanje po samoupravni poti.

Če bi ljudem sprotno predočevali rezultate, ki jih dosega stabilizacija z zategovanjem delavčevega pasu, ne bi bilo tolikšnega malodušja med ljudmi.«

Tov. Koder, direktor Gospodarskega sektorja: »Pri našem samoupravnem delu imamo dostikrat težave, ker uporabljamo dostikrat nerazumljiv političen jezik. Zavedajmo se dejstva: ni dobrega sistema, če ta ne ustvarja ustrezne materialne podlage.

Za Elan vidim perspektivo v boljšem delu, večjem izkoristku delovnega časa in posodobitvi tehnologije. Brez posodobitve tehnologije ne bo napredka! V zadnjih nekaj letih, zlasti pa v zadnjih dveh je skrajno težko in silno počasi dobiti potrebna dovoljenja za uvoz opreme. Ob tem se moramo zavedati še dejstva, da nam, DO od 100 ustvarjenih dolarjev ostane le 45 dolarjev. S to vsoto je potrebno zagotoviti najprej nemoten potek proizvodnje

10 let službe kakovosti

(Nadaljevanje s 3. strani)

Čeprav se kvaliteta športnega orodja stalno potrjuje na številnih mednarodnih tekmovanjih, bi se še marsikaj dalo postoriti v prid zmanjšanja stroškov zaradi slabe kvalitete proizvodov. Že utečena proizvodnja lestev, ki predstavljajo enega od številnih izdelkov TOZD, je pod stalnim nadzorom komisije, ki preizkuša kvaliteto. Vsi tipi Elanovih lestev in ostalih gasilsko-tehničnih sredstev imajo ateste v skladu z zakonom. TOZD Plastika si je v vseh dosedanjih letih proizvodnje čolnov pridobila ugled kvalitetnega proizvajalca, tudi na račun zahtevnih kriterijev kontrole, ki bdi nad vsako fazo proizvodnje.

Služba kakovosti je prisotna tudi v naši enoti v Brnci, kjer skrbi, da se kriteriji kvalitete skladajo s kriteriji v matični begunjski tovarni.

Odnos do pojma kvalitete se je s časom gotovo spreminjal? »Seveda. S spremembami v tehnologiji dela se je dvigovala tudi kvaliteta naših proizvodov. Poleg tega danes veljajo veliko strožje norme pri kontroli proizvedenega kot nekdaj. Vendar posledice stroge selekcije so vidne: veliko povpraševanje po naših proizvodih na domačem in tujem tržišču je prav gotovo znak za kvaliteto Elana, hkrati pa to pomeni priznanje med drugim tudi Službi kakovosti za vestno in dobro opravljeno delo.«

Bojan Rauh

(surovine, reklama, tekmovalne službe). Ta vsota danes več ne zadošča. Potrebno je dodatno dinarsko zadolževanje, še zlasti če mislimo na razširjeno reprodukcijo.

Področje, kjer do sedaj nismo še nič storili, pa je po mojem glavni vir vsega zla je — družbena režija. To strahotno ogromno breme duši proizvodnjo. Ničevi bodo učinki boljšega dela, nove tehnologije, če bo šla družbena režija še v bodoče mirno po svoji poti. Tu bomo čimprej **morali** ukrepati.«

Tov. Hribar Francka, vodja nabavnega sektorja: »Odtujenost odločanja je prisotna tudi na republiški ravni: npr. Odbor za devizni režim SISEOT, katerega članica sem, nima več pravih kompetenc, vsa pomembnejša vprašanja se v zadnjem času rešujejo »na vrhu«. Tako je ta Odbor izgubil svoj osnovni namen. Taka gibanja prav gotovo ne govore v prid krepitve samoupravnih odnosov.«

Tov. Pintar, direktor TOZD Športno orodje: »Izhod iz kriznega sedanjega stanja je le v lastnem delu. Priznati si moramo, da je ZK kot vodilna idejna sila v naši družbi dopuščala odklone, ki jih ne bi smela. Birokracija se je na vseh ravneh razbohotila. Če bi bila ZK dosledna, bi poklicala člane na odgovornost, če je jasno, da pri svojem delu niso preveč zavzeti.

Zamisel uvajanja delegatskega sistema daleč prehiteva sedanjo stopnjo zavesti.

Ljudi bi morali vključevati tam, kjer imajo neke interese sodelovanja.

Za odgovorna, ključna mesta bi morala veljati vertikalna in ne horizontalna rotacija: naj si ne bi ozek krog profesionalnih politikov menjal »stolčke«, temveč naj bi veljalo načelo vrnitve v delovno okolje, odkoder posameznik izhaja. ZK bi morala zahtevati od svojih članov moralno odgovornost za slabo selo.

Kadrovanje primernih ljudi je povsod šibka točka. Danes se kadrom, ki jih je čas že prerasel, ne moreš zahvaliti in jih zamenjati — sploh ne poznamo kategorije odpoklica!

Če zaključim: za izboljšanje stanja je treba svoja prizadevanja usmeriti v večje izpostavljanje odgovornosti, boljše kadrovanje in v zmanjšanje družbene režije.«

Tov. Sitar: »Pred nekaj leti je bila postavljena Kraigherjeva komisija z nalogo uresničevanja gospodarske stabilizacije. Vsi smo pričakovali neke skupne smernice za delo, ki bi nam kazale pot iz gospodarskih zagat. Žal rezultatov dela komisije nisem zasledil nikjer. Poleg tega se mi zdi zelo pomembno, da bi gospodarstveniki in politiki našli skupen jezik in res **skupaj** reševali probleme in ne da je v prvi vrsti pomembno, kdo ima prav. Upam, da bodo kritične misli slišala prava ušesa in da bomo končno le zagrizli v kislo jabolko vseh tukaj nanizanih problemov.«

Bojan Rauh

Pismo Elanu

Predmet zahvale, sedaj že bivšega zveznega kapetana rokometne reprezentance Jugoslavije, tov. Pokrajca je *rokometni paravan*, ki je imitacija igralcev in služi za trening meta preko »bloka«, z izmetom v najvišji točki.

Paravan je bil na voljo tudi ženski ekipi, ki se je pravtako kot moška vrnila iz Los Angelesa z zlato medaljo.

V zahvalnem pismu Elanu dr. Branislav Pokrajac med drugim piše:

. . . z majhno zamudo zaradi mnogih obveznosti, ki sem jih imel po olimpijskih igrah, se vam oglašam in se še enkrat zahvalim za vse, kar ste vi (Urbanc, op. ur.) in vaša firma storili za našo rokometno reprezentanco in pomagali, da se za velika tekmovanja kot so: svetovno prvenstvo in olimpijske igre — čim bolje pripravljamo.

Zahvaljujem se za pismo, v katerem mi čestitate za uspehe na OI v Los Angelesu. Bodite prepričani, da del teh uspehov pripada tudi Elanu in vam osebno. Nimam besedi, s katerimi bi vam opisal svoje zadovoljstvo za »rokometni paravan«, ki je nastal kot rezultat naših skupnih razgovorov. Globoko sem prepričan, da smo rokometu podarili novo in uspešno napravo, ki smo jo neobhodno potrebovali in ki jo do zdaj nismo imeli. Samim igralcem je paravan pomenil veliko presenečenje, le takrat ga niso bili veseli, ko so utrujeni morali metati preko njega. V takih primerih se jim je zdel zelo velik in surov . . .

Dr. Branislav Pokrajac

Trening meta in skoka preko imitacije bloka (rokometni paravan) — posnetek s priprav naših rokometnih reprezentantov v Tivoliju pred odhodom na OI v LA.

NOVICE, NOVICE, NOVICE, NOVICE

— Dviganje uteži — Koledar 1985 — Jugoslavija

19.—21. 4. 1985 Donavski pokal Vranje

10.—23. 6. Mednarodni kamp Jadransko morje

20.—21. 10. Mednarodni turnir Beograd

* * *

— Oktobra je bila v avli Skupščine občine Radovljica **razstava inovacijskih dosežkov v občini Radovljica.** ELAN je bil zastopan s 4 predlogi s področja organizirane inventivne dejavnosti in 5 predlogi s področja inventivne dejavnosti.

* * *

— Tovarniška glasila lesarjev:

Po anketi v reviji LES — 7-8/84 izhaja ta čas 22 tovarniških glasil. **ELANOVA SMUČINA, ki izhaja od leta 1960, je kar »najstarejša«** skupaj z glasilom Kopitarne Sevnica. Največjo naklado ima glasilo LESNINE Ljubljana z 32.000 izvodi, najmanjšo pa LIPA Ajdovščina s 100 izvodi. Kar 13 glasil pa izhaja mesečno.

* * *

— Sprva glasni **protest avstrijskih izdelovalcev smuči proti sprejemu HEAD a v SKI POOL** »kuhajo« le še na malem ognju. Sodišče je dosodilo v prid HEADa in sedaj je mnenje tako, da se odpovedo prizivu na to razsodbo. Trdo linijo zastopa le še KAESTLE, ker se čuti ogroženega od bližine HEAD a. ATOMIC je še enkrat vprašal, ali je bila res potreba vzeti HEADa v SKI POOL ali ne, več kot to pa ne.

* * *

— Pod vodstvom KARHU-TITAN **so na Finskem realizirali združitev treh firm,** ki bo imela posledice na svetovnem trgu za tekaške smuči. Letna proizvodnja 580.000 parov smuči **KARHU, KUUSISTO in VALTONEN** naj bi polnila 23 % zahodnega povpraševanja. Ta konstrukcija, ki jo označujejo kot povezavo sil in aktivnosti, naj s pomočjo intenzivnejšega marketinga in stroge racionalizacije izboljša predvsem rentabilnost, ki je zadnja leta pri KARHU-TITAN močno popustila.

Stare Tone

Jadrnica Elan 31: na 12 regatah — 12 zmag

Jadrnica je nastopila **na dvanajstih regatah:**

1. Vetrov trikotnik (Portorož, 6. 5.):
   - 2. in 3. razred Scandicap — 1. mesto
   - korigirani čas — 1. mesto
2. Majska regata (Portorož, 26. 5.):
   - 3. razred Scandicap — 1. mesto
   - absolutni čas — 1. mesto
   - korigirani čas — 1. mesto
3. Coppa di citta di Monfalcone (Tržič, 27. 5.), mednarodna, 110 jadrnic:
   - 4. razred AOR — 1. mesto
4. Zagrebačka regata (Punat, 2. in 3. 6.), mednarodna, 76 jadrnic:
   - absolutni čas — 1. mesto
   - 4. razred — 1. mesto
5. Milje—Portorož—Milje (Milje, 9. in 10. 6.), mednarodna, 165 jadrnic):
   - 4. razred — 1. mesto
6. Lenarčičeva regata (Portorož, 16. in 17. 6.):
   - absolutni čas — 1. mesto
   - korigirani čas — 1. mesto
   - 3. razred Scandicap — 1. mesto
7. Pokal Rovinja (Rovinj, 18. 8.), (mednarodna):
   - 4. razred — 1. mesto
8. Septembrska regata (Portorož, 25. in 26. 8.):
   - absolutni čas — 1. mesto
   - 3. razred Scandicap — 1. mesto
   - korigirani čas — 1. mesto
9. Piranski trikotnik (Piran, 15. 9.):
   - 3. razred Scandicap — 1. mesto
   - absolutni čas — 1. mesto
   - korigirani čas — 1. mesto
10. Regata Rada Štoke (Piran-Benetke, 22. in 23. 9.)
    - 3. razred Scandicap — 1. mesto
    - korigirani čas — 1. mesto
11. Šavrinska regata (Piran, 6. 10.):
    - 3. razred Scandicap — 1. mesto
    - korigirani čas — 1. mesto
12. Zaključna regata (Portorož, 27. 10):
    - absolutni čas — 1. mesto
    - korigirani čas — 1. mesto
    - 3. razred Scandicap — 1. mesto

ELAN 31 R je slovenski prvak v tretjem razredu Scandicap (brez kazenskih točk).

Pokali za dosežene uvrstitve jadrnice Elan 31

Zmagovita jadrnica Elan 31

Z jadrnico Elan express osvojili republiški naslov

Pozor! Bralci, pripravite se, veter je močan, mala družinska jadrnica Elan Express s polnimi jadri pluje mimo nas!

Na krovu se na vse kriplje trudijo Drago, Peter in krmar Miha. To je delovna in zavzeta posadka, ki o svojem hobiju in poklicu nerada veliko govori.

Na srečo mi je v tej delovni vnemi uspelo za trenutek ustaviti Zupan Draga, konstrukterja v Elanovem Inštitutu. »Kaj bi govoril, saj nas Elanovci poznajo! V posadki mi družbo delata še Peter Gašperšič, kontrolor v TOZD Plastika in Miha Pretnar, ki skrbi v TOZD Inštitut za razvoj čolnov.

Peter in Miha sta skupaj tekmovala že na jadrnici imenovani Pasara. Miha drugače tekmuje tudi na jezerskih regatah, kjer je zelo uspešen. Tri leta zapovrstjo je bil republiški prvak. Zato ne preseneča, da so mu zaupali tudi krmilo Elan Expressa pod imenom Bled 2. »Proizvodnja Elan Expressa, ki teče tretje leto, se bliža koncu, saj naj bi jo že v prihodnjem letu zamenjala jadrnica Elan 19. Vzdolž naše jadranske obale reže valove preko 100 jadrnic z oznako Elan Express, ki so narejene v naših obratih TOZD Plastika po švedski licenci. Pri sami izdelavi barke za zahtevne nastope so s svojim delom in bogatimi izkušnjami člani posadke tudi sami sodelovali. Takšna, 7,77 m dolga in 2,5 m široka jadrnica se z Elanovo ekipo pravkar minuli sezoni lahko pohvali z vrsto odličnih uvrstitev.

V razredu Elan Express (pri nas je že toliko plovil tega tipa, da to zadostuje za samostojen razred) so v končni razvrstitvi zasedli prvo mesto in tako osvojili republiški naslov prvaka. Do tega uspeha so prišli po zmagah na Lenarčičevi regati »Piran—Poreč«, na septembrski regati »Portorož—Poreč« in na »Jesenskem trikotniku« v Piranu, drugem mestu na Šavrinski regati med Piranom, Izolo in Koprom ter tretjim mestom na majski regati v Portorožu.

»Vse skupaj pa le ni šlo tako gladko kot kažejo rezultati,« se je nasmehnil Drago

Z regate v razredu »Elan express«

Zupan. »Na majski regati v Portorožu se je razbesnel vihar. Valovi so bili visoki več kot 3 metre, jadrnice so rezale valove s hitrostjo gliserja, jambori so pokali in se lomili, jadra so razcefrana frfotala po zraku, ena od jadrnic pa se je celo prevrnila.«

Po tako uspešni sezoni, kot je bila letošnja, se za jadrnico Elan Express obetajo brez dvoma lepi trenutki tudi v prihodnje, upajmo le, da bodo različne posadke, ki bodo z njo krmarile, čimvečkrat posegale po najvišjih mestih.

Nataša Šmid

Letošnja bogata bera priznanj Elan Expressa

Jadrnica Elan 19

Pomembna novost Elanovega navtičnega programa

S predstavitve novega Elanovega proizvoda — jadrnice Elan 19 zbranim poslovnim partnerjem in novinarjem

Nova jadrnica ELAN 19 bo predstavljala pomembno novost iz navtičnega programa za leto 1985, je bilo poudarjeno na predstavitvi novega Elanovega proizvoda zbranim novinarjem in poslovnim partnerjem, ki so bili 24. oktobra naši gostje.

ELAN 19 je tip jadrnice, kakršno si jugoslovansko tržišče že dolgo želi. 5,8 m dolga, 2,5 široka in 600 kg težka jadrnica je dovolj udobna, da na njej štiričlanska družina preživi svoje poletne počitnice med jadranskimi otoki.

Odlikuje se z domiselnim načinom uporabe notranjega prostora in prostora na palubi, ustrezna konstrukcija pa zagotavlja varnost družinskemu jadranju tudi v močnem vetru. Osnovno vodilo projektnega teama, ki se je ukvarjal s snovanjem nove Elanove pridobitve, je bilo zadostiti udobju in praktičnosti. Poleg tega so pri zasnovi trupa in jadralne opreme računali tudi na tekmovalne ambicije nove barke. V vsem tem so bili projektanti zelo uspešni, sodeč po sami predstavitvi, vendar pa je bila zanje najtežja naloga, kako ob vseh teh zahtevah napraviti jadrnico čim cenejšo, takšno, da bo dostopna tudi širšemu krogu ljubiteljev morja in jadranja.

Konstrukterji so uspeli tudi v tej zahtevi, saj septembrska cena letošnjega leta znaša, upoštevajoč davek in trgovsko maržo, cca 95 milijonov starih dinarjev.

Nova jadrnica je prevozna z osebnim avtomobilom srednjega razreda, kar pomeni, da se izognemo visokim stroškom priveza v marinah, kadar jadrnice ne potrebujemo.

Plitev vgrez ne pomeni le enostavnosti pri spuščanju v morje, temveč omogoča tudi dostop in varno sidranje v brezštevilnih zalivih naše obale.

Prototip jadrnice bo gotov do sredine marca 1985. leta, ko je načrtovana splovitev, medtem ko naj bi redna proizvodnja stekla v drugi polovici prihodnjega leta.

B. R.

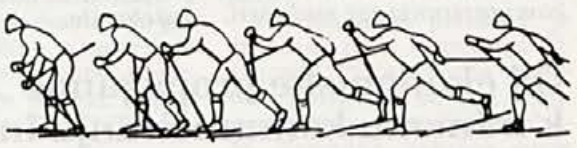

Krpin je pripravljen

Krpin po vetru — 1984

Naš testni smučarski center v Krpinu, ki služi tudi kot rekreativno smučišče »PARTIZANU« Begunje in drugim uporabnikom, je pripravljen na zimsko sezono.

To ne bi bilo nič posebnega, saj je bil pripravljen za vsako sezono, če ne bi vedeli, kako ga je razdejal veter letos meseca februarja. Na spodnji postaji je odnesel polovico strehe (glej sliko), uničil je vrata in bivalni prostor. Poškodoval je glavni električni kabel na vlečnici v dolžini 14 metrov in ga je bilo treba zamenjati. Na samem smučišču je ležalo več kot petdeset dreves, ki so bila odstranjena s prostovoljnim delom članov Partizana in to še med spomladansko smuko, ki je bila zaradi tega prekinjena za teden dni, po tej nezgodi pa je potem obratovala še štirinajst dni.

Mnogo dela in truda in tudi sredstev je bilo vloženo preko poletja, da je bila popravljena tudi spodnja postaja vlečnice.

Tako je zdaj pred sezono zopet vse nared za dobro počutje in rekreacijo smučarjev.

Šiško Rajmund

Predstavljamo vam . . .

Iztok Vrčon

Vodja oddelka ekonomske propagande DO Elan

Rojen je bil pred 44 leti v Ljubljani, kjer se je tudi šolal in na fakulteti za arhitekturo absolviral prvo stopnjo industrijskegaoblikovanja. Svoje delo je pričel v skupini oblikovalcev, ki jih je takrat vodil profesor Kralj in sodeloval pri vrsti projektov industrijskega designa. Nato je odšel v Italijo in pričel z delom v propagandni agenciji. Po enem letu se je vrnil in od takrat postal zvest temu poklicu.

Na področju ekonomske propagande in stikov z javnostjo je nato delal v inštitutu Jožef Štefan, Litostroju, Cimosu in IMV-ju. Ob dolgoletnem sodelovanju s hišama, kot sta Renault in Citroen je imel vpogled v evropski in svetovni vrh tržnega komuniciranja ter možnosti, ki jih lahko nudijo dobro organizirane propagandne agencije z vse bolj zapletenimi marketinškimi prijemi do svojih kupcev.

Tovariš Vrčon že dolga leta sodeluje v jugoslovanskem društvu ekonomskih propagandistov, bil je predsednik ljubljanskega društva ter je član upravnega odbora. Njegov konjiček je fotografiranje in fotografski aparat ga spremlja na vseh potovanjih, kot beležka, ki ji objektiv lovi vsebino. Ob prostem času mu je najljubša rekreacija, plavanje, kolesarjenje in smučanje. Z »Elanom« se je prvič srečal kot trinajstletni pionir, ko je uspešno končal teniški tečaj in za to dobil leseni reket, ki jih je takrat naša tovarna še izdelovala.

Iztok Vrčon — vodja ekonomske propagande

Od ekonomske propagande k tržnemu komuniciranju in informiranju

Splošno vzeto ima Elan dober image, tako v svetu kot doma, in njegovi izdelki so kvalitetni. Te lovorike so si Elanovi izdelki nadeli predvsem zaradi svetovnega slovesa v izdelovanju smuči, ki jim ga je poleg drugih dodal — Stenmark, z načrtnim delom so se mu pridružili predvsem domači tekmovalci in tako so se Elanu odpirala nova tržišča, ki so postajala vse močnejša. To je vzpon, ki zaradi svoje moči vedno bolj zahteva tudi razdelan marketinški pristop, katerega del je tudi dobro organizirana služba tržnega komunisiranja in informiranja. Zato ni dovolj samo ekonomska propaganda, ampak je nujen splet vseh štirih osnovnih elementov, s katerimi je potrebno komunicirati na vse zahtevnejšem trgu. Poleg ekonomske propagande so ti elementi še pospeševanje, osebna prodaja in odnosi z javnostjo.

V ekonomski propagandi, kjer so Elanova sporočila vezana na masovne medije, bomo govorili predvsem o kakovosti uporabnosti, razvoju in količinah. Dobra kreativnost naj bi bila tudi oblika teh sporočil.

Pospeševanje prodaje je vezano na pravilen izbor sejemskih prireditev, tako doma kot v svetu, in posebnih promocijskih dejavnosti ob predstavitvi novih proizvodov.

Pri tem nam je v pomoč osebna prodaja, to pomeni širše vzgoja naših prodajalcev, kajti zavedati se moramo, da so to naše podaljšane roke na vsakem tržišču.

Dobri odnosi z javnostjo, oziroma z novinarji, so tisti element, ki nam vedno lahko pomaga dvigniti image delovne organizacije, ali image posameznega izdelka.

Ko govorimo o teh osnovnih elementih komuniciranja, obenem mislimo na proizvodno-prodajne programe vseh naših TOZD, za kar bo potrebno izdelati posamezne programe, nekatere bo možno združiti, druge, za posamezna področja, okrepiti.

Zavedamo se, da je Elan najmočnejši v izdelovanju smuči, vendar bo paralelno k temu potrebno postaviti in okrepiti ostale TOZD na področju komuniciranja s tržiščem.

Nujno skupno delo

Obsežno zastavljen in zahtevan program tržnega komuniciranja in informiranja v Elanu pa bo lahko zaživel le ob skupinskem delu in pripravljenosti vodstev posameznih TOZD, finančnega sektorja in vodstva delovne organizacije. Skupno moramo začrtati politiko in strategijo za posamezne Elanove izdelke glede na njihovo namembnost ali tržišče, ki mu je namenjeno.

Teamsko delo mora postati navada, da bo dosežen naš dolgoročni cilj, to je dober image za celoten Elan s skupnim simbolnim črkovnim in barvnim sistemom.

Iztok Vrčon

Transport novega izdelka TOZD ŠO zložljiva košarka

Delavci Plastike pred desettisočo izdelano kabino za VW

Kako »Po domače« nekateri naslavljajo »Tedenske informacije«

— Knafelj express
— Čenče
— Roman
— Pavliha

Letni zbor slovenskih novinarjev

Od 8.—10. novembra smo v dnevnem časopisju, radiu in na TV lahko obširno spremljali potek tega srečanja pod naslovom »Gorjupovi dnevi«.

Letos je bilo še posebej zanimivo, saj so na njem sodelovali naši najvišji predstavniki političnega in družbenega življenja države in republike Slovenije, na čelu s predsednico zveznega izvršnega sveta tov. Milko Planinc.

Tega srečanja se je udeležil kot član društva novinarjev Slovenije tudi naš dolgoletni urednik Slavko Knafelj, ki nam v tem prispevku ne bo opisoval podrobnosti iz vsebine, kajti tega je bilo napisanega in govorjenega veliko v sredstvih javnega obveščanja. Želi nam le pojasniti namen tega srečanja in opozoriti na pomembnost socialističnega smaoupravnega novinarstva danes, ker je bila osnovna tema razgovorov v Radencih.

Na začetku srečanja je predsednik RK SZDL Slovenije tov. Franc Šetinc opozoril na prehojeno pot slovenskega novinarstva in pomembnost tega medija ob 40-letnici Društva novinarjev Slovenije ter nalogah ki ga še čakajo, posebno še v današnjem času. V razgovorih so se številni razpravljalci dotaknili različnih vprašanj, ki zaposlujejo novinarje pri opravljanju delovnih obveznosti. Pri tem je izrecno izbilo na dan vprašanje »ali socialistično samoupravno novinarstvo ima alternativo?«

To vprašanje je marsikoga od navzočih začudilo že zaradi tega, zakaj je bilo postavljeno ravno v tem trenutku. Dolgo časa je bilo posvečeno tej tematiki, ki je na prvi pogled izzvenela dokaj dvoumno. V precej ostri izmenjavi mnenj smo se zedinili v tem, da alternativno v tem primeru pomeni »boljše« v okviru začrtane samoupravne socialistične stvarnosti, ki pa naj išče razne dodatne možnosti (alternative) le v tem okviru, nikakor pa ne izven njega

Naslednji dan je bil najbolj pester in bogat z vsebino. V dopoldanskih urah je bila naš gost predsednica zveznega izvršnega sveta tov. Milka Planinc, ki je govorila »o sedanjem trenutku v uresničevanju programa jugoslovanske gospodarske stabilizacije«. O tem njenem izvajanju ste obširno brali v dnevnem časopisju ali pa ga spremljali na televiziji, zato ga ne bi ponavljali. Veljalo pa je največje pozornosti vse slovenske in jugoslovanske javnosti.

Neposredno smo iz »prve roke« zvedeli kje smo, kako stojimo, kakšni so efekti dosedanjih ukrepov in kaj nas še čaka pri izvajanju stabilizacijskih naporov. Najbolj vspodbudno pri vsem tem je dejstvo, da smo z dosedanjimi napori in ukrepi, ki niso bili včasih niti zaželjeni, niti simpatični, uspeli naš voz, ki je drvel samo navzdol — ustaviti, se zbrati in ga obrniti, kar se že izraža v naših pozitivnih letnih bilancah. Kar pa še nikakor ne pomeni, da smo, niti bomo kaj kmalu »na zeleni veji«. Se pravi, čaka nas še dolga trnjeva pot, ki bo posuta z neštetimi težavami in napori, da se bomo izvlekli iz vseh gospodarskih težav. Zunanji svet pozitivno ocenjuje premike pri našem prizadevanju, da se z lastnimi močmi izvlečemo iz težkega položaja, zato nam je pripravljen tudi pomagati.

Temu sledi, da bodo tudi v bodoče podvzeti številni ukrepi tudi v zakonodaji, kar je včasih v nasprotju z našim pojmom samoupravljanja — v cilju izboljšanja razmer, kot nujno zlo.

Pri vsem tem pa naj bi bila posvečena velika skrb za delovnega človeka, nagrajevanju po vloženem delu, odpravi uravnilovk, ohranitvi in izboljšanju življenjskega standarda — da bo kos vsem težkim nalogam ki so pred njim.

Ob tem in drugem razmišljanju, ki je bilo prisotno na »Gorjupovih dnevih«, človek dobi novih moči in že omajano zaupanje.

Prav to pa je tisto, kar želimo udeleženci tega srečanja prenesti na naše delovne ljudi, tudi in predvsem v združenem delu. To nam bo okrepilo voljo pri naših nadaljnjih prizadevanjih. Dolžnost nas novinarjev pa je, da o vseh teh premikih pišemo pošteno, brez izkrivljanja resnice, s tem bomo tudi z našim delom doprinesli k tako zaželjeni in nujni stabilizaciji razmer.

K. S.

S smelimi načrti iz težav

Matjaž Gmajnar, direktor TOZD Trgovina

Med dolgoročnimi usmeritvami Elana ima pomembno mesto tudi širjenje lastne maloprodajne mreže. Pred petimi leti, na začetku sedanjega srednjeročnega obdobja, ki se izteka letos, je bilo planirano, da v tem času Elan odpre tri nove trgovine v večjih potrošnih centrih v Jugoslaviji in kot prednostno nalogo, da zgradi oz. odpre skladišče trgovskega blaga za veleprodajo. Na ta način naj bi si Elanova trgovina kot dejavnost zagotovila osnovne pogoje pri širjenju svoje prodajne strategije in pri tem čim večjega pokrivanja jugoslovanskega tržišča.

»Zaradi pomanjkanja lastnih investicijskih sredstev, pa tudi zato, ker nismo našli primernih lokacij oz. lokalov, plan ni bil realiziran. Točneje, realizirana je bila le trgovina v Titogradu ob tem, da je bila v tem srednjeročnem obdobju dokončana športna blagovnica v Zagrebu, sicer začeta že v prejšnjem obdobju. Med mesti za novo Elanovo poslovalnico smo izbrali Titograd kjer smo dobili ustrezen lokal v samem centru mesta,« je pojasnil okoliščine, v katerih je prišlo do pomembne poslovne odločitve Matjaž Gmajnar, direktor TOZD Trgovina.

»Prodajne površine v Titogradu so sorazmerno velike, preko 400 m², vendar zavedati se moramo, da na tej površini predstavljamo celoten proizvodni program (smuči, športna orodja, čolni).

Trgovino smo odprli 25. junija 1983. leta in že tedaj nas je grizel vsaj rahel dvom, kako se bo titograjska poslovalnica obnesla v vse bolj težavnih gospodarskih razmerah. Delež trgovine v ceni (marža) je namreč vse manjši, vemo pa, da se stroškovni inflaciji kljubuje le s povečevanjem prometa. Mnogi gospodarski ukrepi so danes uperjeni proti individualni potrošnji — uvedba 30 % prometnega davka na športne proizvode, sprememba pogojev kreditiranja, konec koncev pa je na vse šibkejšo individualno potrošnjo vplival padec osebnega standarda, ki je samo dejanski obraz zaostrenih gospodarskih pogojev. Vse to je v končni posledici v obliki močno zmanjšane kupne moči trgovina krepko občutila. Ne preveč srečno roko smo imeli pri izboru delavcev za novo trgovino, saj kandidati niso imeli ustreznih izkušenj s prodajo športnih proizvodov. Skupaj imamo trenutno v Titogradu 13 zaposlenih.«

Akumulativnost trgovine kot dejavnosti v zadnjih letih vztrajno pada, zato je jasno, da v prvih letih prodajalna ni sposobna pokriti visokih začetnih fiksnih stroškov.

»V takšnem položaju je trenutno naša trgovina v Titogradu. Pričakovanja od nove trgovine, ki so bila pretirana, se seveda niso izpolnila. Trgovina pokriva svoje tekoče obveze, t. j. stroške, ki nastajajo z rednim poslovanjem, vendar pa bo na odplačilo začetnih zagonskih stroškov trgovine potrebno počakati še nekaj let. Črnogorci sedaj Elan bistveno bolje poznajo, ob tem pa se je tudi prodaja prav vseh artiklov z izjemo čolnov, bistveno povečala.«

In prihodnost trgovine Titograd?

»Predvsem v popestritvi prodajnega programa in orientaciji trgovine iz športa vse bolj tudi na modno področje (oblačila in obutev). Več pozornosti bomo morali nameniti tudi raznim akcijam (sejmi, reklama), da bi se tako na širšem črnogorskem kupnem področju čimbolje uveljavili. Dokaz, da moramo v takšne akcije bolj pogumno, je letošnji sejem v Budvi, ki je bil za Elan ne le finančno temveč tudi v reklamnem smislu nadvse uspešen. Po odmevih sodeč, nas ljudje s tega območja sedaj že mnogo bolje poznajo. Precej si obetamo tudi od sodelovanja s tamkajšnimi športnimi klubi, z nekaterimi od njih je sodelovanje že utečeno,« vidi možnosti uveljavitve Elana v Črni gori Matjaž Gmajnar, direktor TOZD Trgovina.

Bojan Rauh

Anketa sindikata:

Z boljšo organizacijo dela do boljših poslovnih rezultatov

V septembrski anketi »Kako do boljših poslovnih rezultatov«, ki jo je Konferenca osnovnih organizacij sindikata Elan Begunje izvedla med 50 % zaposlenimi so anketiranci odgovarjali pretežno takole: z boljšo organizacijo dela in v zvezi s tem s stimulativnejšim nagrajevanjem, s kvalitetnejšim delom ter z doslednejšim izvajanjem dogovorjenih pravil. Anketiranci pogrešajo tudi učinkovitejši sistem planiranja, večjo osebno odgovornost, poudarjajo pomen inventivne dejavnosti ter varčevanja na vseh ravneh. Večjo veljavo kot doslej bi morali dati tudi strokovnemu znanju zaposlenih.

Kakor je bilo že pred izdajo ankete objavljeno, je prejelo anketni list 50 % zaposlenih. Pri tem so bili vsi TOZD in DSSS zajeti v enakem razmerju.

V tabelah številka 1 v prilogi je razvidno, da je % izpolnjenih in vrnjenih anketnih listov od 14 % v TOZD Plastika do 47 % v DSSS, v poprečju torej 26 %, kar je seveda zelo skromno.

V prilogi št. 2 je izdelana analiza vrnjenih anketnih listov z ozirom na delovno mesto, ki ga anketiranec zaseda. Iz % je razvidno, da je število vrnjenih anketnih listov pri normiranih delovnih mestih še bistveno manjše kot pri režijcih. V prilogi št. 3 so obdelani odgovori ankete in registrirani po teži, ki so jim jo pripisovali anketiranci.

Rangiranje dobljenih odgovorov v tabeli št. 3 kaže, da je iz stališča DO največja pomanjkljivost v organizaciji dela, ki je tesno povezana s stimulativnejšim nagrajevanjem po vloženem delu čemur anketiranci pripisujejo visoko pomembnost. Pri nagrajevanju so prisotne inačice od smelejšega uvajanja osebne ocene, večje odvisnosti režijskih delavcev od rezultatov poslovanja, v stimulativnejšem nagrajevanju uspešnih posameznikov, v upoštevanju pogojev dela in drugo.

Glede osebnega prispevka za doseganje boljših poslovnih rezultatov so anketiranci predvsem mnenja, da so rezerve v kvalitetnejšem delu. Zelo močno je prisotna problematika nedoslednega izvajanja dogovorjenih in sprejetih pravil. Med vprašanji, ki jim pripisuje težo več kot 50 % anketirancev je tudi učinkovitejši sistem planiranja.

49 % anketirancev je za doslednejše izvajanje dogovorjenih in sprejetih pravil, za povečanje osebne odgovornosti (43 %), za večjo disciplino pri delu (41 %) ter za boljše, smotrnejše izkoriščanje materiala (43 %).

Pri odgovorih, ki so jih anketiranci sami vpisovali v prazne rubrike, pomembno izstopa težnja po boljši in kvalitetnejši oskrbi z repromateriali in modernizaciji proizvodnih procesov. Pri tem ima osnovno vlogo večje strokovno znanje zaposlenih. Poudarjajo tudi potrebo po dodatnem izobraževanju strokovnega kadra. Nadalje je v pisanih odgovorih močno prisotna potreba po pospeševanju inventivne dejavnosti. Poudarek je tudi v boljšem in smotrnejšem izkoriščanju repromaterialov ter varčevanju z energetskimi viri. Izpostavljen je tudi problem vzdrževanja strojev in naprav ter splošno slab odnos do osnovnih sredstev s katerimi razpolagamo. Poudarjena je potreba po teamskem delu.

Poleg navedenih je bila v odgovorih prisotna še vrsta pobud, ki jih bo pri natančnejši analizi ankete potrebno obdelati.

Anketa je bila izvedena z namenom pridobiti predloge in stališča širšega kroga (50 %) zaposlenih delavcev Elana v Begunjah (izvzeti so zaposleni v prodajnih enotah izven Begunj) o tem, kako priti do boljših delovnih in poslovnih rezultatov. Gledano s stališča izdanih in vrnjenih anket celotno akcijo lahko označimo kot neuspešno. Razlogov, da zaposleni, ki so anketo prejeli, pa je niso izpolnili in oddali, je lahko več. Gotovo so bile pomanjkljivosti pri pripravi, organizaciji in vsebini anketnega lista. Vendar pa ti razlogi ne morejo biti tako veliki, da nismo bili pripravljeni aktivno sodelovati. Vseeno pa lahko zaključimo, da kljub skromnemu odzivu zaposlenih rezultati nakazujejo bistveno problematiko, kakršna bi bila prisotna verjetno tudi v primeru, da bi bil odziv na anketo večji.

Pri aktivnostih na temo »Kako do boljših poslovnih rezultatov« so nam rezultati ankete lahko koristna osnova, na ugotovitvah katere bi morale izhajati vse nadaljnje naloge pri odpravi problemov na posameznih področjih.

Tabele št. 1:

Odziv na anketo po SM po posameznih TOZD/DSSS

TOZD SMUČI

SM	naziv SM	št. izdanih anket	št. vrnjenih anket	% vrnjenih anket
20	vodstvo TOZD	10	9	90
21	oddelek lesenih polizdelkov	38	11	29
22	oddelek dodelave tek. smuči	27	3	11
23	oddelek polizdelka plast. smuči	60	7	12
24	oddelek dodelave plast. smuči	24	—	—
25	lakirnica	31	1	3
26	modelarna smuči	3	2	67
28	oddelek prodaje TOZD	4	1	25
29	skladišče smuči	10	2	20
50	servis TOZD	1	—	—
51	oddelek razreza lesa	12	2	17
52	skladišče lesa in les. polizd.	6	—	—
53	sušilnica in temperirnica lesa	3	3	100
54	zabojarna	1	—	—
skupaj TOZD SMuči		230	41	18

TOZD ŠPORTNO ORODJE

SM	naziv SM	št. izdanih anket	št. vrnjenih anket	% vrnjenih anket
30	vodstvo TOZD	7	2	29
31	lesni oddelek	21	4	19
32	kovinski oddelek	20	6	30
33	sedlarski oddelek	8	5	63
34	oddelek montaže telovadnic	3	—	
38	oddelek prodaje TOZD	4	—	—
39	skladišče športnega orodja	9	3	33
skupaj TOZD Športno orodje		72	20	28

TOZD PLASTIKA

SM	naziv SM	št. izdanih anket	št. vrnjenih anket	% vrnjenih anket
41	vodstvo TOZD	2	—	—
40	oddelek čolnov	35	4	11
42	oddelek jadralnih letal	22	2	9
46	modelarna TOZD	3	1	33
47	servis TOZD	1	—	—
48	oddelek prodaje TOZD	2	2	100
49	skladišče izdelkov TOZD	1	—	—
skupaj TOZD Plastika		66	9	14

TOZD TRGOVINA

SM	naziv SM	št. izdanih anket	št. vrnjenih anket	% vrnjenih anket
60	vodstvo TOZD	1	1	100
61	trgovina Begunje	9	2	22
70	grosistično skladišče doma	3	4	33
skupaj TOZD Trgovina		13	4	31

TOZD INŠTITUT

SM	naziv SM	št. izdanih anket	št. vrnjenih anket	% vrnjenih anket
80, 82	vodstvo TOZD, indok in 83 tekmovalni servis	14	5	36
81	prototipna delavnica	6	—	—
skupaj TOZD Inštitut		20	5	25

TOZD VZDRŽEVANJE

SM	naziv SM	št. izdanih anket	št. vrnjenih anket	% vrnjenih anket
90	vodstvo TOZD	2	2	100
91	oddelek vzdrževanja	51	24	47
92	energetika	3	—	—
93	avtopark	5	—	—
94	brusilnica orodja	3	—	—
95	skladišče orodja in rez. delov	2	1	50
skupaj TOZD Vzdrževanje		66	27	41

DSSS

SM	naziv SM	št. izdanih anket	št. vrnjenih anket	% vrnjenih anket
01	vodstvo DO	1	1	100
02	kadrovsko splošni sektor	14	6	43
03	gospodarski sektor	26	11	42
04	marketing	6	1	17
05	nabavni sektor	11	8	73
08	obrat družbene prehrane	6	—	—
09	služba kakovosti	14	9	64
skupaj DSSS		78	36	47
skupaj ELAN		545	142	26

Tabela št. 2: Odziv na anketo med delavci, ki delajo na normo in režijskimi delavci

	delavci, ki delajo na normo (št. anket)			režijski delavci		
	poslano	prejeto	% prejetih	poslano	prejeto	% prejetih
TOZD Smuči	201	27	13	28	14	50
TOZD Športno orodje	56	15	27	16	5	31
TOZD Plastika	35	4	11	31	5	16
TOZD Trgovina	—	—	—	13	4	31
TOZD Inštitut	—	—	—	20	5	25
TOZD Vzdrževanje	—	—	—	66	27	41
DSSS	—	—	—	77	36	47
ELAN	292	46	16	251	96	38

Tabela št. 3: Rezultati ankete

I. Kaj narediti na vašem delovnem mestu, da bodo rezultati dela boljši? (možnih več odgovorov)

rang	SM (41)*	ŠO (20)	PL (9)	TR (4)	IE (5)	VZ (27)	DSSS (36)	ELAN (142)
1. delo bolje organizirati	31 76 %	18 90 %	5 56 %	4 100 %	2 40 %	27 100 %	30 83 %	117 82 %
2. stimulativneje nagrajevati po vloženem delu	30 73 %	16 80 %	6 67 %	3 75 %	4 80 %	27 100 %	19 53 %	105 74 %
3. boljše izkoriščanje delovnega časa	17 41 %	8 40 %	2 22 %	— —	— —	6 22 %	10 28 %	43 30 %
4. tekoče informiranje o doseganju planskih obveznosti	7 17 %	5 25 %	1 3 %	— —	— —	2 7 %	1 3 %	16 11 %

II. Izkoriščanje delovnega časa za splošno po vseh oddelkih ni zadovoljivo. Izpadi se pojavljajo po pavzah in ob zaključku izmene. Pojavlja se vrsta neupravičenih izostankov od dela. Po sporazumu o delitvi osebnih dohodkov neupravičena prekinitev pomeni izgubo IDČ. Kateri so po vašem mnenju glavni vzroki za navedeno stanje?

rang	SM (41)*	ŠO (20)	PL (9)	TR (4)	IE (5)	VZ (27)	DSSS (36)	ELAN (142)
1. nedosledno izvajanje dogovorjenih pravil	28 68 %	9 45 %	6 67 %	2 50 %	4 80 %	11 31 %	26 72 %	86 61 %
2. slaba organizacija dela	14 34 %	7 35 %	3 33 %	1 25 %	3 60 %	17 63 %	14 39 %	59 42 %
3. premalo oster nadzor nad podrejenimi delavci	16 39 %	5 25 %	2 22 %	3 75 %	3 60 %	5 19 %	12 33 %	46 32 %
4. nestimulativni IDČ	8 20 %	4 20 %	1 11 %	— —	— —	9 33 %	11 31 %	33 23 %

* število vrnjenih anket

III. Kakšne ukrepe za doseganje večje produktivnosti in boljši ekonomski učinek na ravni delovne organizacije predlagate izven vašega delovnega področja?

rang	SM (41)*	ŠO (20)	PL (9)	TR (4)	IE (5)	VZ (27)	DSSS (36)	ELAN (142)
1. doslednejše izvajanje dogovorjenih pravil	19 46 %	8 40 %	6 67 %	1 25 %	3 60 %	10 37 %	23 64 %	70 49 %
2. povečanje osebne odgovornosti	11 27 %	12 60 %	4 44 %	2 50 %	1 20 %	15 55 %	19 52 %	62 43 %
3. zaostritev disciplinske odgovornosti	22 54 %	7 35 %	1 11 %	2 50 %	2 40 %	9 33 %	15 42 %	58 41 %
4. zasledovanje dela posameznikov	9 22 %	6 30 %	3 33 %	— —	— —	17 63 %	17 47 %	52 36 %
5. reorganizacija posameznih služb	13 32 %	6 30 %	3 33 %	— —	2 40 %	14 52 %	14 39 %	52 36 %
6. sprememba tehnoloških postopkov	17 41 %	4 20 %	4 44 %	— —	2 40 %	12 44 %	8 22 %	47 33 %

* število vrnjenih anket

IV. Organizacija dela za splošno na vseh ravneh ni na zadovoljivi višini. S katerimi ukrepi menite, da bi se na vašem delovnem mestu dalo bistveno izboljšati?

rang	SM (41)*	ŠO (20)	PL (9)	TR (4)	IE (5)	VZ (27)	DSSS (36)	ELAN (142)
1. z učinkovitejšim sistemom planiranja	25 61 %	12 60 %	4 44 %	— —	4 80 %	15 56 %	17 47 %	77 54 %
2. z večjo disciplino pri delu	20 49 %	10 50 %	4 44 %	2 50 %	3 60 %	8 30 %	13 36 %	60 42 %
3. s spremembo tehnoloških postopkov oz. načinov dela	17 41 %	10 50 %	2 22 %	1 25 %	1 20 %	11 31 %	7 19 %	49 35 %
4. z ustreznejšo tehnično tehnološko dokumentacijo	8 20 %	2 10 %	4 44 %	— —	1 20 %	16 59 %	11 31 %	42 30 %
5. s kadrovskimi spremembami	8 20 %	7 35 %	2 22 %	3 75 %	4 80 %	7 26 %	8 22 %	39 27 %

V. Na kateri način lahko vi osebno doprinesete svoj delež k boljšim poslovnim rezultatom TOZD ali DSSS?

rang	SM (41)*	ŠO (20)	PL (9)	TR (4)	IE (5)	VZ (27)	DSSS (36)	ELAN (142)
1. s kvalitetnejšim delom	33 80 %	13 65 %	3 33 %	2 50 %	4 80 %	12 44 %	23 64 %	90 63 %
2. z boljšim, smotrnejšim izkoriščanjem materiala	24 59 %	14 70 %	3 33 %	— —	— —	16 59 %	4 11 %	61 43 %
3. z večjo kvantiteto dela (več dela)	11 27 %	7 35 %	3 33 %	2 50 %	— —	3 11 %	10 28 %	36 25 %

* število vrnjenih anket

Vinko Jerala
Bojan Rauh

Spored svetovnega pokala 1984—1985

Alpinci, skakalci in tekači

Alpinci:

02. 12. 1984	Sestriere (ITA)	SL
6.—8. 12. 1984	Val d'Isere (FRA)	S, VSL, SVSL, K-(kombinac.)
11.—12. 12. 1984	Kranjska gora (YU)	SL, VSL
16. 12. 1984	Val Gardena (ITA)	S
18.—19. 12. 1984	Madonna di Camp. (ITA)	SL, SVSL, K
22. 12. 1984	Bormio (ITA)	S
04. 01. 1985	Bad Wiesse (BRD)	SL
06. 01. 1985	La Mongie (FRA)	SL
7.—8. 1. 1984	Baqueira (SPA)	SL, VSL
12.—13. 1. 1985	Kitzbühel (AUT)	S, SL, K
15. 1. 1985	Adelboden (SUI)	VSL
19.—20. 1985	Wengen (SUI)	S, SL, K
22. 1. 1985	Todtnau (BRD)	VSL
26.—27. 1. 1985	Garmisch-Partenk. (BRD)	S, SVSL, K
14. 2. 1985	Bad Kleinkircheim (AUT)	S
2.—3. 3. 1985	Furano (JPN)	S, SVSL
9.—10. 3. 1985	Aspen (ZDA)	S, VSL
16. 3. 1985	Lake Louise (CAN)	S
20. 3. 1985	Panorama (CAN)	S
21.—24. 3. 1985	Heavenly Valley (ZDA)	SL, P-(paralelni slalom)

Pomen kratic: SL — slalom
VSL — veleslalom
SVSL — superveleslalom
S — smuk
K — kombinacija
P — paralelni slalom

Svetovno prvenstvo v alpskih disciplinah bo od 28. 1. do 10. 2. 1985 v Valtelini (Italija).

Skakalci:

8.—9. 12. 1984	Thunder Bay (CAN)	70 m, 90 m
15.—16. 12. 1984	Lake Placid (ZDA)	70 m, 90 m
30. 12. 1984 do 6. 1. 85	Intersport turneja — Oberstdorf (BRD) 30. 12. — 90 m; Garmisch Partenkirchen (BRD) 1. 1. — 90 m; Innsbruck (AUT) — 4. 1. — 90 m; Bischofshofen (BRD) — 6. 1. — 90 m	
8. 1. 1985	Cortina (ITA)	72 m
20.—26. 1. 1985	Innsbruck (AUT)	Svetov. prvenstvo
9.—10. 2. 1985	Sapporo (JPN)	70 m, 90 m
13.—17. 2. 1985	Švicarska skakalna turneja — St. Moritz (SUI) 13. 2. — 70 m; Gstaad (SUI) — 15. 2. — 70 m; Engelberg (SUI) — 17. 2. — 90 m	
22.—27. 2. 1985	Zakopane (POL)	65 m, 90 m
1.—3. 3. 1985	Lahti (FIN)	70 m, 90 m
5. 3. 1985	Oernskoldsvik (SWE)	70 m
7.—10. 3. 1985	Falun (SWE)	90 m
10.—17. 3. 1985	Holmenkollen (NOR)	70 m, 90 m
16.—17. 3. 1985	Planica (YU)	Svetov. prvenst. - poleti
22.—24. 3. 1985	Strbske Pleso (TCH)	Finale svetov. pokala — 70 m, 90 m

Tekači:

8. 12. 1984	Les Rousses (FRA)	15 km
15.—16. 12. 1984	Le Brassus (SUI)	30 km, 4 × 10 km štafeta
17.—27. 1. 1985	Seefeld (AUT) — Svetovno prvenstvo	15 km, 30 km, 50 km 4 × 10 km štafeta
16.—17. 2. 1985	Witoscha Gabirge (BUL)	15 km, 4 × 10 km štaf.
22.—23. 2. 1985	Syktyvkar (SOV)	15 km
1.—3. 3. 1985	Lahti (FIN)	50 km
9.—10. 3. 1985	Falun (SWE)	30 km, 4 × 10 km štaf.
16.—17. 3. 1985	Oslo (NOR)	15 km, 4 × 10 km štaf.

Svetovno prvenstvo v nordijskih disciplinah bo od 17.—27. 1. 1985 v avstrijskem Seefeldu.

Stare Tone

(Oznake držav so mednarodne)

Elan 1984

Oblikovanje za prodorno gospodarstvo

BIENALE — DESIGN 1984

Razstava BIO Ljubljana

Tokratni deseti Bienale industrijskega oblikovanja je imel moto »Oblikovanje za prodorno gospodarstvo«.

V sodobnem razvitem svetu je tehnologija visoko razvita, konkurenčni boj med proizvajalci za trg pa neizprosen. Istovrstni izdelki so si po kvaliteti vse bolj podobni v poplavi ponudbe na trgu. Osnovni nosilec razlike je v grobem rečeno oblika. V grobem rečeno oblika zato, ker predstavljajo končne pojavnosti rezultat mnogih panog, kot je planiranje, marketing, design, tehnologija, . . . Oblika izdelka je postala eden glavnih prodajnih argumentov in ta način razmišljanja je v razvitem svetu že afirmiran. Vlaganje v razvoj novih izdelkov se je pomnogoterilo v primerjavi z vlaganji pred leti. Design kot samostojna panoga se je razmahnil v zadnjih nekaj desetletjih. Spremenili so se načini dela, vloga oblikovalca dobiva na pomenu, uvaja se pomoč računalnikov, timsko delo je nujno in tempo dela narašča. Kader zagotavljajo številne dobre šole, ki so prava moda na zahodu. Znanec mi je povedal anekdoto, ko je bil še študent na eni od takih šol v Londonu. »Nekega dne je prišel na njihovo šolo poslovnež velike avtomobilske tovarne in ponudil celemu letniku zaposlitev. Vsi so ponudbo zavrnili, pač zato, ker so imeli že boljše.« Nauk pa je sledeč: pomanjkanje vrhunskega kadra na področju designa.

Mesto našega gospodarstva v mednarodni menjavi dela je bolj ali manj jasno. Razlika, ki je nastala med našim gospodarstvom in razvitim svetom je tako velika, da je malo možnosti, da bi jo odpravili v doglednem času. Obstoje svetle izjeme, kjer so predvsem vodilni spoznali nujnost vlaganja v razvoj, oblikovanje, . . .

Bienale industrijskega oblikovanja »BIO 10« v Ljubljani je tradicionalen in nudi prikaz dvoletnih prizadevanj. V Evropi je le nekaj sličnih prireditev, ki pa se komercializirajo (Hamburg, Milano, Kopenhagen). »BIO 10« je uspešno organiziran, poleg razstave so potekale vzporedne aktivnosti, kot so predavanja, posvetovanja, okrogle mize in ogledi. Otvoritev je bila 8. oktobra 1984 v Kristalni dvorani Cankarjevega doma v Ljubljani. Prisotni so bili mnogi ugledni povabljenci, katerim je uvodni referat podal tov. Drago Bulc. Razstava je dobro obiskana, kar kaže na povečan interes širše javnosti za dober design in hkrati dvig nivoja oblikovanja uporabnih predmetov.

Na razstavi smo se pojavili tudi mi, Elanovci in dobili častno nagrado. Častno nagrado je dobila smučka »VSS«, ki je vzbudila veliko zanimanje obiskovalcev in zadrego v razumevanju delovanja. Spekter razstavljenih predmetov je bil širok, od keramike, posode, uličnе opreme, tehničnih predmetov do pohištva in industrijske opreme. Mnogi predmeti že presegajo funkcijo uporabnosti in postajajo okrasni predmeti, dekoracija. Zanimanje obiskovalcev pritegne jasna oblika (tipologija) in celotna pojavnost izdelka, všečna zadeva nima po pravilu dosti skupnega z dobrim designom. Zapostavljeni pri pohvalah publike so industrijski oblikovalci iz področja ind. opreme, ker njihov trud ni toliko dekorativen in ta končni rezultat tudi ni namenjen širokim množicam. Ravno design, skupaj z ergonomijo, psihologijo na področju proizvodnje strojegradnje in proizvodnih tehnologij pa največ prispeva k dvigu kvalitete delovnih mest in s tem humanizaciji delovnega, bivalnega okolja.

Mnogo tipičnih delovnih mest, ki so veljala še do nedavnega za umazana, je dobilo boljše obeležje. Za zgled vzemimo strugarja, kateri je opravljal svoje delo v hrupu, nevarnosti za poškodbe in umazaniji. Dandanes so stružnice lični stroji, rokovanje z njimi pa pravi užitek. To je razultat skupnega truda konstruktorjev, tehnologov in oblikovalcev.

Zelo perspektiven je tudi design na področju grafičnega oblikovanja. Vizualizacije pomenov, celostne podobe so postala že samostojna področja, ki zahtevajo usmerjene strokovnjake.

Marketing je naslednje področje, ki je pravzaprav usklajevalni mehanizem med propagando, konstruktorji, designerji, . . . Marketing je zelo razvit predvsem v ZDA. Pri nas se z organiziranim marketingom ukvarjajo v SM Delo (akcije za mleko, Stil, Muralisti).

Šolanje in izobraževanje imamo v Sloveniji na šoli za oblikovanje, FAGG-Arhitektura in ALU, novo odprta smer design. Oblikovalci so povezani v društvu DOS, Ljubljana. V tujini je množica šol, nobeni ne primanjkuje slušateljev v primeru, da je na dobrem glasu. Prav tako je prezaposlenost uspešnih designerjev porok za možnosti zaposlitve novih kadrov.

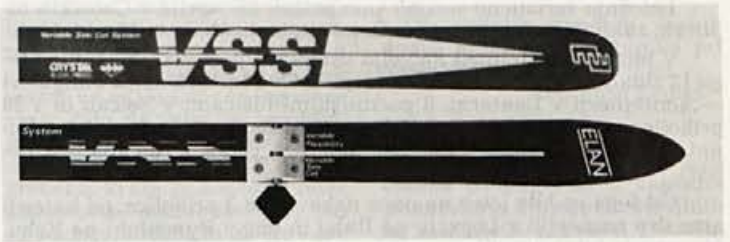

VSS smučka je vzbudila precejšnje zanimanje med obiskovalci razstave Bienala industrijskega oblikovanja v Ljubljani

Vodilni designerji so predvsem Američani, Italijani, Japonci in Skandinavci. V Ameriki je npr. več kot 10.000 vrhunskih oblikovalcev in vsi so prezaposleni. Nekaj imen gotovo pozna vsak, npr. P. Cardin, Coco Chanel, Lewy, C. R. MacIntosh, Breuer, Le Corbuisier, Ghia, Giogaro, Bertone, . . . Med to izbrano družbo bi se lahko vključil tudi marsikateri slovenski oblikovalec.

Misli in sodb o našem zaostanku nima smisla ponavljati. Naše gospodarstvo se mora smeleje organizirati in enakopravneje vključevati v mednarodne tokove. Časi, ko so naši gospodarstveniki lagodneje krmarili, so mimo. Prodajanje surovin, polizdelkov in slabih proizvodov po smešnih cenah je stvar preteklosti. V vse izdelke moramo vtkati lastno znanje in jih ugodno plasirati na naše in tuje trge. Slovenci smo sposobni navedene cilje realizirati, pogum nam vliva zgodovina, kjer najdemo primere znanstvenikov, umetnikov, ki so dosegli svetovno raven.

Zaradi zaostanka bo vloženi trud večji, če hočemo priti v korak z ostalimi. Posluh za te napore mora obstajati pri vodstveni strukturi, saj je odvisen od prosvetljenosti le-teh. Vlaganje v razvoj je dolgoročna naložba, ki pa obeta rezultate — časovno odmaknjene, vendar dobre in trajne.

Brane Mrak

Dekan Ekonomske fakultete Ljubljana dr. V. Merhar s prodekanoma na obisku v Elanu

ELAN

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujem za prisrčno slovo in darilo od sodelavcev lakirnice in polizdelka — ob mojem odhodu v pokoj.

Rezka Vilman

Letovanje v Elanu 1984

Letošnjo turistično sezono smo pričeli 26. aprila v Čateških toplicah, zaključili pa prav tako v Čateških toplicah, in to 15. oktobra.

V tem letu smo imeli na voljo skupaj 52 počitniških enot, od tega 12 zidanih (5 stanovanj v Červarju in 7 v Martinščici), 6 bungalovi — kontejnerji v Lanterni, 8 počitniškimi hišicami v Selcah in s 26 prikolicami (2 Mali Lošinj, 3 Pakoštane, 3 Baška, 1 Bunculuka, 2 Punat, 4 Vrsar, 4 Fažana, 2 Čateške toplice, 1 Ulika, 2 Novalja in 2 Lopar).

Od tega so bile letos na novo nabavljene 3 prikolice, od katerih smo dve namestili v Loparju na Rabu in eno v Bunculuki na Krku. Na novo je bilo opremljeno tudi eno stanovanje v Červarju (kupljeno sicer že lansko leto).

Ob zaključku letovanja smo dve prikolici, ki sta bili postavljeni v Baški, podarili kot pomoč prizadetim v potresu v občini Brus. Podarjeni prikolici smo nadomestili z novimi iz sredstev za SLO in DS, kar je v skladu s stališči IS SO Radovljica in s sklepom delavskega sveta DO. Poleg dveh prikolic, ki smo ju nabavili kot nadomestilo za podarjene, pa smo nabavili še dve, ki ju bomo postavili v enega od kampov, kjer jih že imamo.

Tako kot vsako leto, je tudi letos ekipa naših delavcev ob zaključku letovanja vse počitniške enote pripravila za zimovanje, opravila popis inventarja in opreme ter pripravila pregled popravil, ki jih bo potrebno opraviti pred pričetkom naslednje sezone. Vse ugotovitve so bile posredovane Komisiji za družbeni standard, ki je v zvezi s tem na svoji seji že razpravljala in sprejela določena stališča in sklepe.

Ob zapiranju je bilo namreč ugotovljeno precej nepravilnosti s strani letovalcev. Kljub vsakoletnim opozorilom in navodilom, se nekaj delavcev le teh še vedno ne drži, oziroma jih ne upošteva. Tu predvsem mislimo na obnašanje delavcev do družbene — NAŠE — imovine, saj je bilo kar precej primerov, ko letovalci za seboj iz predprostorov pri prikolicah in bungalovih niso pospravili raznega inventarja in opreme in le tega pustili »na razpolago« morebitnim nepovabljenim gostom. V dveh primerih je zaradi take malomarnosti prišlo tudi do tatvine inventarja. Komisija je v zvezi s tem sprejela sklep, da bosta letovalca, ki sta opremo pustila zunaj, morala to plačati. Vsi letovalci, pri katerih je bila ugotovljena kakršnakoli nepravilnost pa bodo prejeli opozorila, da v prihodnje v naših počitniških enotah ne bodo smeli več letovati, če bi se taki primeri ponavljali.

Komisija je obravnavala tudi pripombe letovalcev. Sprejetih je bilo več sklepov, in sicer, da se vsa vzdrževalna dela, ki so popisana, opravijo pred pričetkom naslednje sezone, poškodovano opremo naj bi zamenjali, ko bo dotrajana, z novo in ustreznejšo (platnene sedežne garniture, mize, fotelji — postelje v Martinščici in drugo), v Lanterni bomo v predprostorih namestili luči in v kopalnicah popravili tla, tako da se voda ne bo razlivala v druge prostore, v Martinščici bomo pred stanovanji zgradili betonske oziroma kamnite ograde, opraviti pa bo treba tudi vsa ostala tekoča vzdrževalna dela.

Obravnavane so bile tudi pripombe na avtokamp 13. maj v Fažani (čistoča, preskrba, odnos do koristnikov kampa), in je bil sprejet sklep, da se vse 4 prikolice premesti v kakšen drug kamp.

Na tem mestu je prav gotovo treba zapisati tudi vtise letovalcev. Kot je razvidno iz knjig vtisov in pripomb, lahko z veseljem ugotavljamo, da je bila večina delavcev zadovoljna z letovanjem. Bilo je sicer nekaj pripomb, vendar pa zgolj takih, na katere delovna organizacija ne more vplivati.

V letošnjem letu je v naših počitniških enotah letovalo 380 družin oziroma 1344 oseb (v lanskem letu 344 družin oziroma 1189 oseb), kar nam pove, da zanimanje za letovanje v naših počitniških enotah narašča, kar lahko pripišemo temu, da imamo za letovanje zelo ugodne pogoje.

Počitniške enote so bile zasedene poprečno 68,04 dni (lani 69,6 dni), vrstni red zasedenosti pa je naslednji:

1. Čateške toplice	128 dni	(82)
2. Červar	91,6	(83,5)
3. Martinščica	73,57	(69)
4. Lanterna	73,16	(61,66)
5. Ulika	72	(63)
6. Punat	70	(58,5)
7. Mali Lošinj	69,5	(69)
8. Pakoštane	63	(43,2)
9. Baška	61	(74,33)
10. Lopar — Rab	59	—
11. Fažana	58,25	(58,2)
12. Vrsar	57	(53,5)
13. Bunculuka — Krk	51	—
14. Novalja — Pag	50	—
15. Selce	43,5	(47,12)

Številke v oklepajih so podatki za lansko leto.

Kot je razvidno iz lestvice zasedenosti, zanimanje v glavnem povsod narašča, razen v Selcih, kjer že nekaj let, kljub nenehnemu vzdrževanju in izboljševanju ter novi opremi, zanimanje za letovanje upada.

Novonabavljene prikolice »čakajo«, da jih odpeljemo v naša letovišča

ZASEDENOST POČITNIŠKIH ENOT V LETU 1984

KRAJ	Število družin	Število oseb	Poprečna zasedenost (dni)	Nočitev
Červar	51	206	91,6	458
Martinščica	53	207	73,57	515
Lanterna	46	168	73,16	439
Selce	41	135	43,5	348
Vrsar	24	82	57	228
Fažana	25	86	58,25	233
Pakoštane	18	68	63	189
Baška	20	73	61	183
Punat	14	49	70	140
Bunculuka	5	18	51	51
Mali Lošinj	16	52	69,5	139
Novalja	12	41	50	100
Lopar	13	47	59	117
Ulika	7	24	72	72
Čateške toplice	35	88	128	256
SKUPAJ	380	1344	68,04	3468

ŠTEVILO LETOVALCEV PO TOZD IN DSSS

TOZD	LETOVALO družin	LETOVALO oseb	Število zaposlenih	% letovalcev na štev. zaposl.
Smuči	92	340	467	19,7 %
Športna orodja	41	159	145	25,78
Plastika	29	91	139	20,86
Trgovina	50	178	101	49,5
Vzdrževanje	36	133	137	26,27
DSSS	63	211	167	37,72
Inštitut	18	62	40	45
Zunanji	20	66	—	—
Brnca	16	60	92	—
Upokojenci	15	44	—	—
Skupaj	380	1344	1196	27,5 %

VRSTNI RED (glede na % zaposlenih po TOZD)

1. Trgovina	49,5 %	5. Vzdrževanje	26,27 %
2. Inštitut	45 %	6. Plastika	20,86 %
3. DSSS	37,72 %	7. Smuči	19,7 %
4. Šp. orodja	25,78 %		

Kot je razvidno iz tabele, je največ zaposlenih letovalo iz TOZD Trgovina, kar pripisujemo temu, da v tem TOZD-u nimajo kolektivnega dopusta. V zvezi s tem je komisija za družbeni standard podala pobudo, da bi v celi delovni organizaciji poiskali kakšno drugo inačico kolektivnega dopusta, tako da bi v naših počitniških enotah lahko letovalo čimveč naših delavcev.

STROŠKI POČITNIŠKIH ENOT:

Za plačilo najemnin, elektrike, vode, komunalnih prispevkov in taks smo plačali 1.591.437,65 din. Nove opreme je bilo nabavljene v vrednosti 820.978,39 din (brez treh prikolic nabavljenih spomladi v vrednosti 960.645,00 din in štirih prikolic, ki so že plačane in bodo v kratkem v DO v vrednosti 1.538.174,00 din). Tako so bili celotni stroški letovanja v letošnjem letu 4.911.235,00 din. Od plačila nočnin smo zbrali 619.893,00 din, tako da je bilo z nočninami pokritih samo 13 % dejanskih stroškov.

Zdravko Vidic

V pogorju Mt. Blanca

Avtor članka Andrejčič Zvone je bil rojen 1950. leta. Zaposlen je v Elanu okrog leto dni, kot izdelovalec okovja jadralnih letal v TOZD Plastika.

Z alpinizmom se je aktivno začel ukvarjati pred devetimi leti. S petnajstimi leti je že zmogel znani »Čopov steber« v trigavski severni steni. Nato so sledili težki vzponi v domačih gorah, v Dolomitih in za njimi najtežji vzponi v Centralnih Alpah, od Mt. Blanca do Matterhorna.

Leta 1974 je bil član 5. jugoslovanske odprave v Himalajo na Kangbačen (7902 m). Leta 1976 pa član odprave, ki je po novi smeri preplezala zahodno steno Trisula (7120 m). Leta 1977 je plezal v gorah Irana in naslednje leto vodil odpravo v gore sovjetskega Kavkaza. Leta 1979 je bil član jugoslovanske odprave na Mt. Everest (8848 m) po prvenstveni smeri — zahodnem grebenu.

Zadnje odprave se je udeležil, kot vodja leta 1980 v južnoameriške Ande v Ekvadorju, ki jo je organiziral alpinistični odsek PD Radovljica kjer je tudi včlanjen.

V Chamonixu, enem najbolj znanih smučarsko-alpinističnih centrov, tik pod najvišjim vrhom Evrope Mt. Blancom (4810 m) vlada prava tropska vročina.

V opoldanski pripeki se termometer povzpne tudi do trideset stopinj.

Pripravljamo se za plezalno turo, čeprav bi bile namesto gojzerjev in nahrbtnika bolj primerne kopalke in hladna voda v bazenu kopališča. Toda nebo je jasno in takšne dneve, ki so v Alpah bolj redki, je treba izkoristiti.

Z vlakom se odpeljemo do vasice Argentiere, le nekaj kilometrov pred švicarsko mejo. Iz vasi se potegnemo z gondolo na srednjo postajo žičnice na Grand Montets. Od tu nas najprej zložna pot vodi preko prostranih pobočij, poraslih s travo in rododendromom. Nato se nekaj časa strmo vzpenjamo po ledeniški moreni, nakar moramo med ledeniške razpoke Argentierskega ledenika. Po njem v treh urah pridemo do koče Argentiere (2771 m, ki leži na pobočju vrha tik nad ledenikom. Nasproti koče se vleče nekaj kilometrov dolgo ostenje, sestavljeno iz ledu in granita, samih plezalsko znanih in zahtevnih vrhov. Začenja se z Aigle Verte (4121 m) sledijo Les Droites (4000 m). Les Courtes (3856 m) naš naslednji cilj in Triolet (3876 m).

Ker so naši žepi za prenočevanje v koči preplitki, si poiščemo primeren prostor nekoliko više od nje, med velikimi granitnimi bolvani. Odkrijemo celo nekakšen raven oder zbit iz lesenih desk. Na njem si pripravimo prostor za bivak. Dušan, ki je iz doline prinesel plinski kuhalnik, ugotovi, da z njim nekaj ni v redu. Ko si stvar malo bolj natančno ogledamo kmalu »strokovno« ugotovimo, da pač še noben kuhalnik ni delal, če je bombica popolnoma prazna. Torej s toplo pijačo ne bo nič. Moramo se zadovoljiti z mrzlo večerjo.

Ko pade mrak, temperatura hitro zdrkne pod ničlo. Ker se mi je v poletni vročini doline zdelo brez potrebe s seboj jemati spalno vrečo, mi postane sedaj pošteno žal. Medtem ko prijatelja mirno spita, zavita vsak v svojo puhasto vrečo, jaz drgetam od mraza, tako da s spanjem ni nič.

Ob dveh ponoči se prikažejo prve »kresničke«. Najbolj zgodnji plezalci si v soju čelnih svetilk, že utirajo pot po ledeniku v vznožje stene. Ob treh se tudi mi pripravimo in odidemo preko Ledenika pod severovzhodno steno Les Courtes. Pred nami je že nekaj navez, nekatere že precej visoko. Ko zlezemo preko Krajne poči (razpoka med Ledenikom in steno, značilna za vse ledene stene v Alpah) kmalu naletimo na trd led, gladek kakor steklo. Ker nas odkrušeni led gornjih plezalcev nevarno zadeva, kakih dvesto metrov nad vzponom, prečimo v levo na skalnat greben. Na njem nismo več izpostavljeni nevarnosti padajočega ledu.

Med tem se je zdanilo in prijetni sončni žarki so obsijali vso steno. Na naši desni strani ledišča se kmalu zdrami kamenje, ki se z zloveščim zvokom spelje v vznožje stene. Po skalnem razu hitro napredujemo in ko pridemo spet nazaj v led, so že vse naveze pod nami.

Tako lahko bolj brez skrbi zagrizemo v steno pobočja nad nami. Bolj ko se bližamo grebenu, bolj strmo postaja. Plezanje na prednjih koncih derez nas je že precej utrudilo, malo pa se pozna že tudi višina. Zato pride počitek, na ravnem delu grebena, ki smo ga dosegli ob deseti uri, kot naročen. Na drugo stran se nam odpira pogled na mogočni Grandes Jorases in še mogočnejši Mt. Blanc.

Po lahkem grebenu v slabi uri dosežemo vrh. Precej hladno je, vendar nam obrazi žarijo od zadovoljstva nad uspešno opravljenim vzponom. Toda s tem ture še ni konec. Kot skoraj z vseh vrhov v centralnih Alpah, je tudi sestop z Les Courtes še »zgodba« zase. Zato na vrhu ne izgubljamo časa, ampak takoj pričnemo sestopati po strmem in ozkem grebenu, ki sta ga sonce in veter popolnoma »oskubila«. Gol led se v soncu lesketa in blešči v neštetih odtenkih. Dobri dve uri pazljivega plezanja je potrebno, da smo spet na trdih tleh«. Na borni travnati ravnici, poleg koče Couverele si privoščimo prvi daljši počitek.

Nato sestopamo po deset kilometrov dolgem ledeniku Mer di Glace.

Ob zadnjih sončnih žarkih dneva odložimo nahrbtnike pri naših šotorih v Ghamonixu.

Andrejčič Zvone

Upamo da nam bo avtor tega članka postregel še s kakšnim prispevkom z njegovih številnih in zanimivih vzponov. Ponosni smo lahko, da imamo med nami tudi take »junake!« (op. ur.)

Les Cokrtes — Les Droites — Aignille-Verte

Nogomet: Elan drugi v jesenskem delu

Rezultati EKIPE ELAN jesenskega dela občinske lige v malem nogometu

Mladina Lesce : ELAN	9 : 2 (5 : 1)	(Erjavec, Cerar)
ELAN : Mlada Bosna	19 : 0 (8 : 0)	(Rodman 3, Finžgar 2, Erjavec, Mandelc 2, Praprotnik 2, Cerar 9)
Grad 1004 : ELAN	1 : 7 (0:5)	(Cerar 2, Rodman 2, Mandeljc, Praprotnik 2)
ELAN : ZORA	3 : 2 (2 : 1)	(Cerar, Rodman, Prašiček)
Bj. Dugme : ELAN	3 : 4 (2 : 2)	(Praprotnik, Rodman, Cerar 2)
ELAN : Stol	2 : 5 (0 : 1)	(Tonejc J., Cerar)
Mošnje : ELAN	3 : 4 (1 : 0)	(Čeh, Prašiček, Finžgar, Cerar)
Vrbnje : ELAN	2 : 1 (1 : 0)	(Rodman)
ELAN : Plamen	3 : 1 (2 : 1)	(Prašiček, Mandeljc, Cerar)

Za Elan so nastopali: Kokalj Rudi, Čeh Samo-Erih, Dežman Joža, Finžgar Primož, Prašiček Jani, Tonejc Joža, Mandeljc Tomaž, Rodman Roman, Cerar Jani, Praprotnik Filip, Gradinski Mladen

KONČNA LESTVICA:

1. Stol	18	15	0	3	95 : 40	+ 55	30 točk
2. ELAN	18	11	1	6	81 : 53	+ 28	23 točk
3. Mlada Bosna	18	9	1	8	70 : 77	− 7	19 točk
4. Grad 1004	18	8	2	8	72 : 59	+ 13	18 točk
5. Mladina Lesce	18	8	1	9	69 : 51	+ 18	17 točk
6. Zora	18	8	1	9	65 : 54	+ 11	17 točk
7. Bjelo Dugme	18	8	1	9	66 : 76	− 10	17 točk
8. Vrbnje	18	7	2	9	45 : 73	− 28	16 točk
9. Mošnje	18	5	3	10	46 : 80	− 34	13 točk
10. Plamen	18	3	4	11	52 : 98	− 46	10 točk

Jani Cerar

Kronika o razvoju športa v Begunjah

Iz vrst begunjskih smučarjev in sankačev več državnih reprezentantov

Nič čudnega ni, da se je iz vrst begunjskih smučarjev in sankačev izluščila kopica mladih fantov, ki so s pridobljenim znanjem na domačih terenih postali vrhunski športniki in so več let zastopali barve Jugoslavije na mednarodnih ali svetovnih tekmovanjih:

I. smučarji

Rudi Finžgar

Rojen je bil 7. maja 1920 v Podnartu (oče Rudolf, mati Ana). Živel in šolal se je v Kropi. Bil je mizarski pomočnik. Sodeloval je v NOB od leta 1943. V Cerknem je leta 1945 organiziral delavnico za izdelovanje smuči, ki so jih uporabljali partizani v hudi zimi. Sodelovla je na smučarski tekmi partizanov leta 1945 v Cerknem in zmagal v skokih. Je soustanovitelj Tovarne športnega orodja ELAN Begunje na Gorenjskem. Bil je tudi dolgoletni direktor te tovarne.

Že pred vojno je bil znan skakalec na smučeh. V Planici je leta 1941 skočil 95 m (državni rekord). Najdaljši njegov skok v Planici je bil leta 1950 114 m. Državni rekorder s 117 m je postavil leta 1951 in 1952 v Oberstdorfu. Državni rekorder je bil vse do leta 1961. Popularen je bil predvsem zaradi neustrašenosti in poguma ter zelo dolgih skokov.

Tine Mulej

V 59. letu starosti nas je zapustil Tine Mulej.

Njegovo ime, ime športnika — alpskega smučarja je poznano naši javnosti, saj nas je dolga leta po vojni razveseljeval z odličnimi tekmovalnimi uspehi, ki so bili za tiste čase primerljivi le z današnjimi Križajevimi uspehi.

Bil je osebni prijatelj takratnih svetovnih asov v alpskem smučanju, Tonija Sailerja, Hansa Hinterseeherja in drugih. Ponesel je ime naše države v svet in s tem opozoril na razvoj našega smučarskega športa do današnjih generacij, ki so to tudi potrdile (Križaj, Strel, Franko, Kuralt itd.).

Bil je aktiven član domačega športnega društva PARTIZAN v Begunjah in trener pri vzgoji mladine.

Med prvimi je prezentiral tudi Elanove smuči in je tako postal pobornik Elana za priznanje kvalitete smuči. Kot sosed je rad prihajal v tovarno na posvete in razgovore, pri katerih je bil dober svetovalec.

Z njegovo prezgodnjo smrtjo je tudi Elan izgubil enega izmed sodelavcev in veteranov alpskega smučanja največjih sposobnosti.

Njegovi najvidnejši dosežki:

— 13-krat državni prvak v alpskih disciplinah
— 3-kratni zmagovalec Šarplaninskega CUP-a
— 1. v slalomu v Zakopanih leta 1948
— 9. v smuku v PENFU v Kanadi 1950
— 3. v smuku v Kitzbühlu leta 1951
— 3. v smuku na Kaninu leta 1951
— 5. v smuku v Garmischu leta 1951
— 8. v smuku v Chamonixu leta 1951
— 9. v smuku v Cortini leta 1951

Poleg naštetih drugih dobrih rezultatov na raznih tekmovanjih od leta 1948—1953.

Prejel je več priznanj za delovanje na športnem področju:

— Red dela z zlatim vencem
— Priznanje ob 50-letnici smučarske zveze Slovenije
— Priznanje ob 30-letnici fizkulturne zveze SFRJ
— in drugi.

Že pred drugo svetovno vojno 1941 je bil juniorski državni prvak v slalomu in skokih.

Leta 1954 pa je postal Armijski prvak JLA v Kranjski gori.

Ker ni imel smuči, mu jih je posodil Frelih Tone, njegove lastne izdelave. Še danes mu je hvaležen, kajti na izbirnih tekmah na Črnem vrhu in Kranjski gori, je bil prav s temi smučmi enkrat drugi, dvakrat tretji in enkrat četrti. Na osnovi teh rezultatov je prišel v ekipo državne reprezentance, ki se je udeležila tekmovanja v St. Moritz v Švici, kjer je bil tukaj v veleslalomu sedemnajsti in v slalomu devetnajsti.

Ostali rezultati:

— 1950 Garmisch smuk 24. mesto
— 1951 Grosglockner veleslalom 21. mesto
— 1952 Garmisch slalom 22. mesto
— 1954 Kitzbühel smuk 24. mesto
— 1956 Cortina smuk (OI) 22. mesto

Član državne reprezentance je bil 8 let, medtem je imel zlomljene noge kar šestkrat, vsako po trikrat, tako da so te poškodbe bistveno vplivale na rezultate.

Franci Cvenkelj

Prvega tekmovanja se je udeležil leta 1938 v Kropi in sicer tek na 5 km. Zasedel je 1. mesto pred bratoma Lojzem in Jožem. Joža še danes ne more pozabiti kako, da sta ga oba brata nažgala. Za nagrado je dobil okovo za smuči »Bolastein«.

Po vojni je leta 1947 na republiškem prvenstvu na Blejski koči zasedel sedmo mesto in kasneje zlomil nogo na treningu smuka.

Na triglavskem smuku je leta 1948 kjer je bila zbrana celotna jugoslovanska olimpijska vrsta, ki je tedaj štela šest tekmovalcev, zasedel odlično 4. mesto.

Leta 1949, ko je imelo trening na Črnem vrhu 15 tečajnikov, je Mulej Tinček predlagal, naj pokličejo še njega.

Slavko Avsenik

Že pred in takoj po drugi svetovni vojni je na edini skakalnici med vojno v Krpinu — na Robačnikovem robu, skočil že 28 m daleč. Večkrat je doma ušel, da je s kolegi čistil progo pod Sv. Petrom. V Dragi, nad lovsko kočo — pod skalo Jelenco, so z udarniškim delom pripravili tudi progo za slalom, kjer so tekmovali tudi inženirji, ki so gradili bunkarje od Sv. Petra do Radovljice. Organiziral je tudi udarniške akcije za izgradnjo skakalnice v Jančevi drnči, kjer so se pogajali z lastnikom za vsako hruško, mladi Janc pa je bil močno na njihovi strani. Tako je imel že v sezoni 1945/46 na njej svoj najdaljši skok 29 m. Leta 1946 je že skakal v Planici in je bil 7 let

zapored v skakalni državni reprezentanci. Svoj najdaljši skok na 80 m skakalnici je dosegel z 74 metri.

Nastopal je tudi na mednarodnih skakalnih tekmovanjih. Tako je v Bistrici v Avstriji v močni mednarodni konkurenci zmagal na 60 m skakalnici. V Tržiču je dosegel odlično 4. mesto, v Celovcu pa se je poškodoval. To je pogojilo tudi to, da je prenehal s tekmovalnim športom.

Posvetil se je harmoniki in ustanovil Kvintet »bratov Avsenik«, ki je danes najpopularnejši na področju narodno-zabavne glasbe, ne samo doma, temveč celo v svetu.

Rad se še vedno vrača domov in v Krpin, saj ima občasno tu masovno obiskane koncerte. V prostem času pa se z družino posveča kreativnemu smučanju, prav na smučiščih Krpina.

II. sankači

Če pogledamo v knjigo, kjer so zabeleženi rezultati sankaškega kluba Begunje, lahko ugotovimo, da je društvo imelo na tem področju tudi zelo velike uspehe od 1959. leta, ko je bilo republiško prvenstvo in vse do 1975. leta, ko je bil ta naslov zadnjikrat v Begunjah. Od članov so bili republiški prvaki: Arh Julij, Mikelj Matevž, Zupan Janez, Zupan Jože, Zupan Štefan, Resman Peter, Resman Jože, Gašperšič Marjan, Gašperin Jože, Hebrle Rudi, Lombar Marjan ter članice: Mikelj Marija, Ahačič Anica, Noč Fanica.

Vsi člani so bili večinoma tudi v sestavu državne reprezentance, ki je zastopala Jugoslavijo na svetovnih prvenstvih, to pa je bilo po vseh evropskih državah in v ZDA.

Iz knjige »ELANOVA KRONIKA« 1945—1955

1954: proizvodnja badminton reket

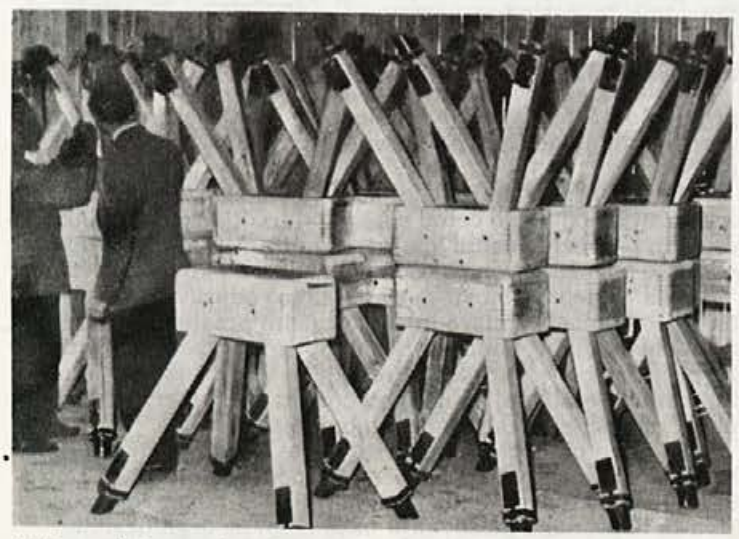

1952: serijska proizvodnja telovadnih koz

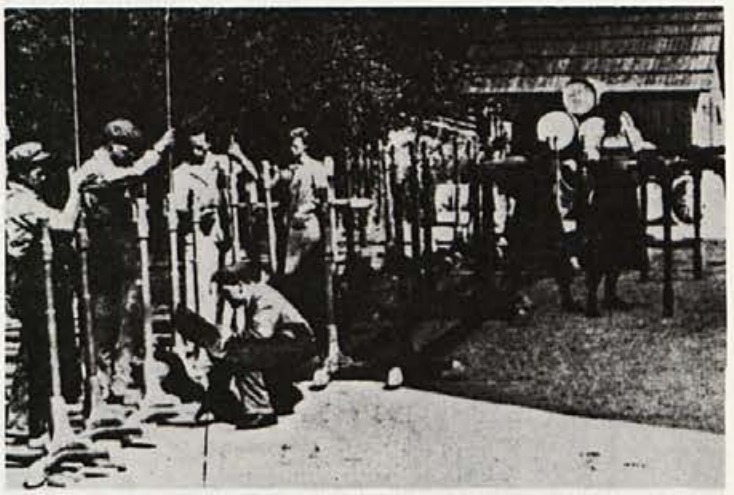

1953: montaža bradelj na prostem

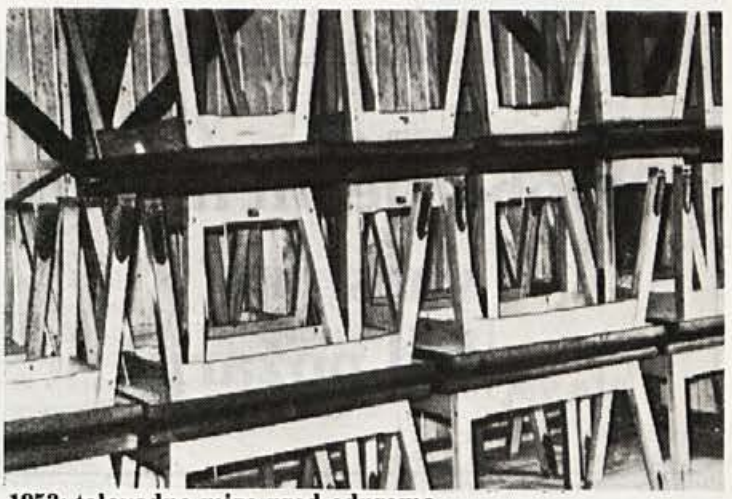

1953: telovadne mize pred odpremo

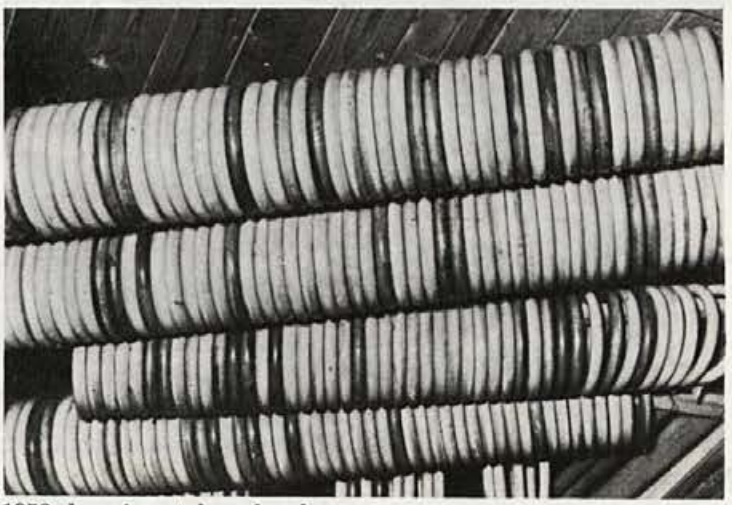

1953: krogi za telovadne kroge

Šahovsko prvenstvo Elana med TOZD-i

Po dvokrožnem sistemu igranja vsak z vsakim je bil vrstni red sledeč:

1. TOZD Smuči (Vrečko, Jerala, Potočnik)	16	točk
2. DSSS (Hrovat, Bilič, Zajc)	12	točk
3. TOZD Vzdrževanje (Dragan, Resman, Blažič)	6 1/2	točke
4. TOZD Plastika (Benedičič, Peterman P., —)	1 1/2	točke

M. V.

To že ni več »čolnarna« — to je že cela ladjedelnica

15. Mednarodni sejem učil in šolske opreme Beograd

Kot že nekaj let nazaj, je bil zadnje dni oktobra v prostorih razstavišča Beograd sejem Učila 84. Hkrati so bile tudi druge sejemske prireditve (Civilna zaščita 84, Solar 84), predvsem pa sejem knjig, ki ima tudi daleč največ obiskovalcev. Naš razstavni prostor je bil na običajnem mestu v hali 3 ob vhodu. Ta hala je bila običajno zasedena z razstavljalci šolskega pohištva, letos pa so razstavljali le nekateri. Preostali prostor so zapolnili razstavljalci računalnikov, predvsem hišnih, ki so primerni tudi za potrebe šol. Za obiskovalce je bila to poživitev, ki je pritegnila v dvorano še več obiskovalcev.

Na našem razstavnem prostoru smo tudi letos želeli prikazati pretežno nove ali novejše izdelke. To so bili predvsem izdelki široke potrošnje in opreme za telovadnice. Trimlet, univerzalna klop za dviganje ročk, ročke s plastičnimi ploščami in sani Davos so pritegnili pozornost posameznikov. Največ zanimanja je bilo za univerzalno klop za dviganje ročk, ker je ta šport na tem področju zelo popularen. Za prikaz vaj na klopi smo imeli demonstratorja, kar je ob vsakokratni demonstraciji še povečalo gnečo na razstavnem prostoru. Investicijski izdelki kot dvojne mehke blazine, odskočna deska, omara za rekvizite, rekviziti za testiranje so vzbudili precej zanimanja pri predstavnikih predšolskih in šolskih ustanov. Za izdelke iz obstoječega programa, ki jih nismo razstavljali, smo imeli na voljo dovolj prospektov in cenikov, da smo vsakemu interesentu dali kompletno informacijo. Obiskovalcev je bilo letos na sejmu več kot lani, pokazali pa so tudi več zanimanja za naše proizvode. Na splošno je bil sejem boljši kot lani in predlani. To pa še ne pomeni, da lahko računamo na povečanje prodaje, saj je tudi vnaprej računati na omejevanje investicij na močno skrčene proračune šol in tudi na zmanjšano kupno moč prebivalstva.

Hribar Janez

Oktober je bil mesec varstva pred požari

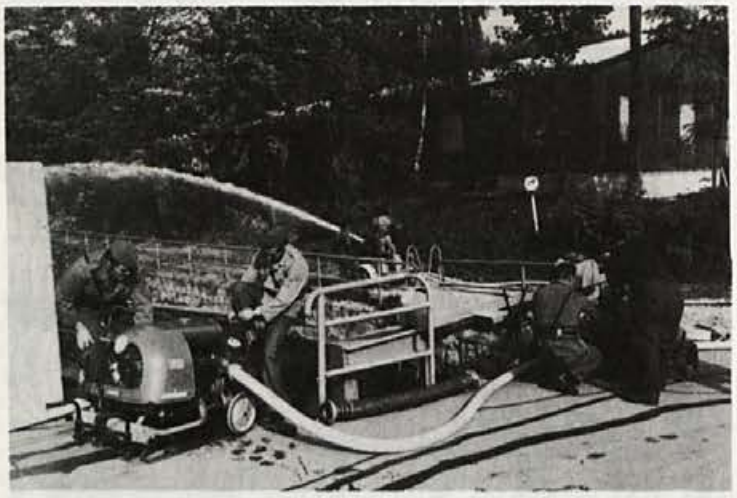

Mokra vaja naših gasilcev

Požari nam iz leta v leto povzročajo večjo škodo. V letošnjih prvih devetih mesecih je bilo v Sloveniji 1.410 požarov, ki so povzročili za 414 milijonov dinarjev škode.

Največ požarov je bilo v OZD. V družbenem sektorju se je število požarov povečalo za petino, požarna škoda pa se je povečala za 40 %. Vzroki požarov so različni. Še vedno je na prvem mestu človeška malomarnost.

Če pobliže pogledamo tabelo vzrokov požarov v prvih devetih mesecih lanskega in letošnjega leta v Sloveniji je rezultat ugotovitev zaskrbljujoč:

	1983	1984
— nameren požig	48	37
— malomarnost	613	677
— otroška igra	67	68
— naravni pojav	133	119
— živali	1	1
— neznano	410	508
Skupaj:	1.272	1.410

Tudi v naši delovni organizaciji se zavedamo, da brez ustrezne protipožarne zaščite in osveščenosti vseh zaposlenih o nevarnosti požara in ukrepih v slučaju požara ter ravnanju z ročnimi gasilnimi aparati in ostalimi sredstvi za gašenje, ne moremo uspešno poslovati.

Število začetnih požarov se je v naši delovni organizaciji v obdobju zadnjih desetih let zelo zmanjšalo. Večino teh začetnih požarov so že takoj v začetku pogasili delavci sami, tako da požarnih škod praktično ni bilo. Vendar nas to ne sme uspavati.

Zavedati se moramo, da so proces dela in nevarni materiali, ki se uporabljajo v proizvodnji lahko vzrok, da že majhna neprevidnost ali malomarnost lahko povzroči požar, ki zelo hitro poraste v katastrofo.

Čeprav imamo v vsej delovni organizaciji zadostno število gasilnih napravi in usposobljene delavce, to ni zadosti. Potrebno je dosledno angažiranje slehernega zaposlenega pri izvajanju preventivne dejavnosti in dosledno izvajanje požarnovarnostnih določil.

Tudi v naši delovni organizaciji imamo še dovolj perečih problemov. V prvi vrsti je problem hrambe vnetljivih tekočin v priročnih skladiščih, odvoz vnetljivih odpadkov in praznih posod.

Prehodi in zasilni izhodi so pogosto založeni, čeprav so označeni in vsi vemo čemu služijo. Marsikje so celo založeni ročni in prevozni gasilni aparati in hidranti. Vnetljive tekočine pa so pogosto izven priročnih skladišč ali kovinskih omar.

Vse te nepravilnosti moramo takoj odpraviti. Vsi vemo, da so ob konicah proizvodnje proizvodni prostori polni materialov in izdelkov, vendar pri tem ne smemo zanemarjati požarne in splošne varnosti. Prehodi in zasilni izhodi morajo biti vedno prosti, saj so nam ob požaru ali nesreči lahko edini up za rešitev iz ogroženega območja.

Če nam bo uspelo odpraviti vse te pomanjkljivosti in če bomo dosledno izvajali požarno-varnostna določila, bomo s tem doprinesli svoj delež k nadaljni rasti našega gospodarstva in uspešnega poslovanja naše delovne organizacije.

Resman Andrej

Elanovci tudi za zeleno mizo najboljši

Elanovi »mojstri bele žogice« so se 13. oktobra srečali v telovadnici osnovne šole v Begunjah, da bi padla odločitev o najboljšem. Tekme za zeleno mizo so pokazale najbolj prepričljivo igro Praprotnik Filipa iz Inštituta, ki je postal letošonji sindikalni namiznoteniški prvak Elana.

Levičar Jože Urh (Smuči) je hrabro in odločno dajal v koš mlajše tekmece in ob koncu pristal na drugem mestu. »Bronasto« si je prislužil Zvone Potočnik (Smuči), vodja namiznoteniške sekcije.

Med samo osmimi udeleženci prvenstva je dobro zabijala žogice Bec Marija (Športno orodje), ki ni imela nasprotnice in je zato nastopila med moškimi.

Končni vrstni red: 1. Praprotnik (IE), 2. Urh, 3. Potočnik (oba SM), 4. Kozamernik (IE), 5. Rauh (DSSS), 6. Čeh (VZ), 7. Bec (ŠO), 8. Zajc (DSSS).

Teden dni kasneje, 20. oktobra, pa se je Elanova osmerica udeležila še Občinskega namiznoteniškega prvenstva v Radovljici. Medtem ko edina Elanova ženska predstavnica Bec Marija v svoji skupini ni bila preveč uspešna, pa so se fantje odlično odrezali, saj so poleg zmag v svojih skupinah Praprotnika in Urha ob koncu slavili prepričljivo ekipno zmago.

REZULTATI — ženske — do 27 let (9 udeleženk): 1. Gatej (Vezenine); nad 27 let (14): 1. Urh (Almira), 11. Bec (Elan); ekipno: 1. Vezenine, 11. Elan; moški — do 27 let (30) 1. Vida (SGP Gorenje), 6. Čeh, 20. Gradinski (oba Elan); do 40 let (28): 1. Praprotnik, 4. Potočnik, 5. Rauh (vsi Elan); nad 40 let (10) 1. Urh, 9. Kozamernik (oba Elan); ekipno: 1. Elan, 2. Obrtno združenje, 3. Veriga; ekipno skupaj: 1. Elan Begunje, 2. Veriga Lesce, 3. Vezenine Bled itd.

V trenutni razvrstitvi za celoletno uvrstitev Sindikalnih športnih iger 1984 je po Občinskem prvenstvu v namiznem tenisu vrstni red naslednji: 1. Elan 881,2, 2. Veriga 753,0, 3. LIP Bled 529,0 itd.

B. R.

Prvi šahovski ekipni turnir lesnih delavcev SRS

Šahovska sekcija Elan je bila v nedeljo 9. 9. 1984 organizator 1. šahovskega ekipnega turnirja lesnih delavcev SRS.

Slabo vreme je preprečilo, da bi bila prireditev v športno rekreacijskem centru Krpin, tako da smo s sodelovanjem osnovne šole Begunje, turnir izvedli v njihovih prostorih.

Turnirja se je udeležilo devet moških štiričlanskih ekip in dve ženski dvočlanski ekipi.

Vrstni red pri moških je bil sledeč:

1.	»Tovarna meril« Slovenj Gradec	24	1/2 točk
2.—3.	»Lesna« Slovenj Gradec	24	točk
	»Stol« Kamnik	24	točk
4.	»KLI« Logatec	18	1/2 točk
5.	»ELAN« Begunje	18	točk
6.	»Jelovica« Škofja Loka	15	1/2 točk
7.	»Oprema« Izola	10	točk
8.	»Alples« Železniki	8	točk
9.	»Hoja« Ljubljana	1	1/2 točk

Za »Elan« so točke osvojili: Hrovat 5; Dragan 4 1/2; Vrečko, Jerala 4. Za prvo mesto je bil izredno izenačen boj treh ekip »Stol-a«, »Lesne« in »Tovarne meril«, kjer se do zadnjega kola ni vedelo kdo bo zmagovalec.

Pri ženskih ekipah je zmago osvojila ekipa »KLI« Logatec pred ekipio »Elan« Begunje.

Lahko ugotovimo, da je bil namen turnirja, to je nadaljevati tradicijo igranja šaha kot na Lesariadah dosežen, udeležba je bila solidna. V bodoče naj bi postal pokrovitelj turnirja Republiški sindikat lesnih delavcev, turnir pa naj bi se razširil tudi na sodelovanje gozdarjev in papirničarjev Slovenije.

Dogovorjeno je bilo, da bo organizator drugega turnirja verjetno že v razširjeni udeležbi »Tovarna meril« Slovenj Gradec.

M. V.

Upokojila sta se

ŠTRITOF FRANJO rojen 30. decembra 1930 v Dubravici na Hrvatskem. Že kot mladega delavca, izučil se je za ključavničarja, ga je pot zanesla v Slovenijo in se 1964. leta zaposlil v Elanu, točneje v kovinskem oddelku kot ključavničar. V svojem življenju, ki ga je večkrat postavljalo na težke preizkušnje, je bil skromen in tih. Čeprav je bila težka bolezen dolgo vrsto let njegova vsakodnevna sopotnica, je svoje zdravstvene tegobe skrival pred sodelavci.

Po 20 letih neprekinjene zvestobe Elanu je bilo breme težke bolezni le prehudo, tako da se je invalidsko upokojil.

Dragi Franjo! Pogrešali bomo vzornega, marljivega delavca in iskrenega sotovariša, vendar te ob tem bodrimo — krepko si si zaslužil dneve počitka, želimo ti trdnega zdravja in vsakič bomo posebej veseli, če nas boš počastil z obiskom v obratu, kjer si opravil toliko delovnih ur!

VILMAN TEREZIJA rojena 26. oktobra 1928 v Poljšici pri Gorjah. Elanu je bila zvesta vse od 1969. leta in ves čas je delala v lakirnici TOZD Smuči. Pri svojem delu je bila tiha in pridna kot mravlja.

Oktobra je dopolnila polnih 35 let delovne dobe in odšla zaslužen pokoj, ko se bo lahko bolj kot doslej posvetila vsemu tistemu, čemur se v redni delovni dobi dostikrat zaradi pomanjkanja časa ni mogla. Želimo ji dolgo, zdravo jesen življenja!

Sodelavci

In memoriam

V imenu kolektiva ELAN se s skromnimi besedami poslavljamo od tebe.

Že pred dobrimi 22 leti si od nas odšel v zasluženi pokoj, do tedaj pa si opravljal službo kurjača v kotlovnici.

Navezal si se na Elan, kar izpričuje tvoje vestno delo in še tudi kasneje, saj si se vedno udeleževal vsakoletnih srečanj upokojencev.

Bil si veder, vedno dobre volje in poln življenjske moči — do zadnjega dne.

V prostem času si rad vzel v roke harmoniko in s tem razvedril sebe in okolico. Še pred kratkim si kot najstarejši tekmoval med harmonikarji v Krpinu.

Poleg sebe si vključil v Elan še vrsto svojih najožjih, vsi pa so bili ali so še po tvojem vzoru pridni in dobri delavci.

Dragi Lebarjev ata

S trudom in pridnostjo si sebi in svojim otrokom ustvaril primerno življenjsko eksistenco. Vzorno si tako izpolnil svojo življenjsko nalogo.

Mi v Elanu pa se ti zahvaljujemo za tvoj delež, ki si ga doprinesel pri razvoju podjetja.

Počivaj v miru, svojcem pa iskreno sožalje!

Elanovci!

Zahvali

Ob težki izgubi drage žene in mame

MILKE FERKOLJ

se iskreno zahvaljujemo vsem za izrečena in pismena sožalja.

Sodelavcem obrata vzdrževanje, obrata plastike (čolni in letala) in IGD Elan-a hvala za denar, namesto venca na grob.

Žalujoči: mož Ivan, sin Janko z ženo Jasno, sin Edi ter hčerki Dori in Tilka

Ob prerani smrti našega dragega

EUGENA PAVLOVIĆA

iskrena hvala njegovim sodelavcem in sindikatu za vso iskazano pozornost

Vsi njegovi

Murnikova Ančka iz Poljč že vrsto let vozi s kolesom vsako jutro zgodaj in ob vsakem vremenu mleko v naš obrat družbene prehrane

Odbojkarji Elana: marljivost za zgled

Člani odbojkarske sekcije SŠD Elan Begunje so na svojo pestro dejavnost v tem letu zares lahko ponosni, saj se odbojkarice in odbojkarji Elana niso pojavljali le na igriščih širom Gorenjske, temveč tudi izven nje. Med drugim so nadaljevali s tradicionalnimi srečanji z ekipami »Stol« Kamnik in GG Bled. Športne stike so navezali tudi z odbojkarji iz Preserij pri Ljubljani in z nekaterimi ekipami, ki so se udeležile letošnjega turnirja v Mlinšah pri Zagorju.

Podrobnejši pregled naših aktivnosti v letošnjem letu: februarja smo se z moško in žensko vrsto pomerili z ekipo Preserij in obakrat zmagali s 3:0. Marca smo izvedli zaostalo Elanovo sindikalno prvenstvo za leto 1983. Zmagala je ekipa TOZD Vzdrževanja, ki je premagala oba preostala udeleženca prvenstva, ekipi TOZD Športno orodje in TOZD Inštitut prepričljivo z 2:0.

Izkazalo se je tudi, da zanimanje za rekreativno športno aktivnost med zaposlenimi upada, tudi v odbojki je tako, in da je vsakič med splošno nezainteresiranostjo posebej težko ali pa sploh ni mogoče sestaviti ekip po posameznih TOZD. Lep dokaz te vrste je pičla udeležba treh ekip na sindikalnem prvenstvu.

Aprila sta se ženska in dve moški ekipi udeležile Občinskega sindikalnega prvenstva za leto 1984. Ženske so igrale v skupini z ekipami LIP 2, Vezeninami in Svobode Bled. Osvojile so tretje mesto v skupini in bile v skupni razvrstitvi ob koncu devete. Prva moška ekipa je igrala v skupini z Iskro Lipnico in Knjigoveznico iz Radovljice, in po izenačenih obračunih zasedla drugo mesto. Druga moška ekipa je na podoben način zasedla drugo mesto v skupini s kroparskim Plamenom in ekipo LIP z Bleda. V malem finalu, v tekmah za razvrstitev od 5. do 8. mesta je Elan 1 premagal Elan 2 in nato še ekipi HTP Bled in SIS družbenih dejavnosti. Zmagovalec Občinskega prvenstva je tako postala ekipa Iskre Lipnice, Elan 1 je bil peti, Elan 2 pa šesti.

Aprila se je zaključilo tekmovanje v Medobčinski ligi. Naša moška ekipa si je prigrala tretje mesto in si tako pridobila pravico, da napreduje v močnejšo, A ligo.

12. maja so Elanovci odigrali pokalno tekmo z eno najmočnejših ekip v občini, Bohinjem in izgubili z 0:3. Dan kasneje pa so se udeležili tradicionalnega majskega turnirja v Mlinšah pri Zagorju, na katerem je nastopilo skupaj 12 ekip. »Po uspehu v prvi tekmi proti ekipi Preserje 2 z 2:0 smo za vstop v finale izgubili z ekipo Preserje 1 z 1:2. V tekmi za tretje mesto pa smo potem gladko s 2:0 premagali ekipo Elektrarne Zagorje. Vsi so nas za dobro igro zelo pohvalili, mi pa smo prijaznim gostiteljem obljubili, da se naslednje leto spet vidimo,« so povedali Elanovi odbojkarji.

V začetku junija pa so jih Kamničani povabili na turnir ob 200-letnici »Stola«. V resnično vedrem vzdušju tega srečanja, so na parketu Elanova dekleta osvojila tretje mesto, potem ko so najprej izgubile z ekipo Stola z 1:2 in nato še z Lesno Slovenj Gradec z 0:2. Fantje so ugnali Stol z 2:1 in izgubili z Lesno Slovenj Gradec ter osvojili drugo mesto. Ob tovariškem stisku rok so nam Kamničani obljubili, da se bodo z veseljem odzvali našemu vabilu na turnir ob 40-letnici Elana prihodnje leto.

Oktobrskega Elanovega sindikalnega prvenstva za leto 1984 sta se udeležili le ekipi Plastike in Vzdrževanja zaradi že prej omenjenih težav, saj so se delavci vse preveč navadili, da jih nekdo stalno prosi ali za delo ali za športno dejavnost v prostem času.

Zato vsi ljubitelji odbojke, pridite na ure odbojke v telovadnico Osnovne šole v Begunjah, moški vsak torek od 20. do 22. ure, ženske pa vsak petek prav tako od 20. do 22. ure, vabijo Elanove odbojkarice in odbojkarji.

Brane Hrovat

Elan — občinski sindikalni prvak v šahu za leto 1984

Šahovska sekcija Elan je v soboto, 29. 9. 1984 v prostorih Osnovne šole Begunje organizirala občinsko sindikalno prvenstvo v šahu za leto 1984. Prvenstva se je udeležilo 15 tekmovalcev, kar je izredno malo. Delni razlog slabe udeležbe je tudi v tem, da dve leti tega prvenstva ni bilo.

Tekmovalci so nastopili v treh skupinah z ozirom na šahovske kategorije.

SKUPINA A — tekmovalci s I. + II. kategorijo in mojstrski kandidati ter mojstri:

1.	Harinski Jože	7 1/2 točke — VERIGA
2.	Horvat Ivan	5 1/2 točke — GOSTINSTVO
3.	Jazbec Franc	3 1/2 točke — GOSTINSTVO

SKUPINA B — tekmovalci s III. + IV. kategorijo:

1.	Hrovat Stanko	7 1/2 točke — ELAN
2.	Vodišek Srečo	6 1/2 točke — MERKUR
3.	Žagar Marjan	5 1/2 točk — VERIGA
4.	Dragan Milan	3 1/2 točke — ELAN
5.	Vrečko Maks	3 točke — ELAN
6.	Radevič Ivo	2 točki — VERIGA
7.	Benedičič Anton	1 točka — ELAN

SKUPINA C — tekmovalci brez šahovske kategorije

1.	Erzar Pavel	7 točk — TAPETNIŠTVO
2.—3.	Potočnik Zvone	6 točk — ELAN
	Jerala Vinko	6 točk — ELAN
4.	Polajnar Janko	4 točke — ELAN
5.	Valant Jože	3 točke — ELAN

Za ekipni vrstni red se po pravilih upoštevajo samo ekipe, ki imajo najmanj dva tekmovalca, tako da je bil vrstni red sledeč:

1. ELAN	105 točk
2. VERIGA	45 točk
3. GOSTINCI	33 točk

M. V.

UREDNIŠKI ODBOR: Knafelj Slavko (odgovorni urednik), Mulej Stanko, Jeglič Tone, Mertelj Marjan, Vidic Zdravko, Urbanc Janez, Rupar Marija, Rauh Bojan, Vrčon Iztok.

Naša Smučina šteje med proizvode 7. tč. I. odst. 36. člena Zakona o obdavčevanju proizvodov in storitev v prometu za katera se ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov. (Mnenje republiškega sekretaria-